

מגזין הבולאים בישראל



סקס חשיפת בולי פרי הרימון והמנגוסטין בהנפקה משותפת בין ישראל ותאילנד (עמוד 5)



תלמידות משתתפות בתכנית הלימודים "ציד"ה לדרך". הבולים וסמליהם עוררו בקרב התלמידים סקרנות לחקור את אבני היסוד של מורשת ישראל (עמוד 9)



נציגי ישראל בקונגרס FIP בקוריאה בו אושרה חסות FIP לתערוכה בינלאומית שתתקיים בישראל לרגל 70 שנים לייסודה

דבר העורך

תערוכת קוריאה המתקיימת בעיצומם של ימים אלו נושאת עמה בשורה משמחת עבור הבולאות הישראלית. בקונגרס התערוכה שנערך ב־12 באוגוסט הוחלט לאשר את מתן החסות של איגוד הבולאות העולמי (FIP) עבור התערוכה הבינלאומית שתתקיים בישראל במאי 2018, לרגל שבעים שנים לייסוד המדינה.

נוסף על תערוכה זאת, בכוננת ההתאחדות לפנות לדואר ישראל בהצעה לקיים תערוכה לאומית בהשתתפות בינלאומית בירושלים במאי 2016. ההתאחדות בחרה לפנות לחברת דואר ישראל בנדון, חרף מצבה התקציבי המורכב של החברה, וזאת כדי שהתערוכה תהווה השקעה לשמירת הכנסותיה הבולאיות של החברה, וכמובן על מנת להמשיך בתמיכה בבולאות עבור הטווח הארוך. ההתפתחויות באשר לשתי תערוכות עתידיות אלו יסוקרו בגיליונות הבאים.

בגיליון המוגש לפניכם נוסף מדור חדש, 'אספנים בנעלי בית' שמו, אשר נחנך בנוסף למדור 'מעצבים זהות' – סדרת ראינות עם מעצבי הבולים בישראל' שהופיע לראשונה בשביל 95.

המדור החדש נועד להפגיש את הקורא עם אספני הבולים השונים בישראל, על שלל האסכולות וסגנונות האיסוף השונים, במטרה לתת הצצה לטיפוסי האספנים השונים ולהציף סוגיות הניצבות במרכז של אספנות הבולים. כשמו של המדור, הריאיון עם האספן כשהוא 'בנעלי בית', כלומר בסביבתו הטבעית בביתו, נותנת הצצה אישית ואותנטית יותר.

כנס יום הבולאות ייערך השנה ב־23 בדצמבר במלון רנסנס בתל אביב, בין השעות 9:00-16:30. דמי ההשתתפות לחברי ההתאחדות עומדים על 120 ש"ח, וכבר עתה ניתן להירשם לכנס דרך משרדי ההתאחדות. תכנייה מפורטת תימסר בהמשך. לסיום, כחלק מתהליך פיתוח האתר והרחבת התכנים המופיעים בו, קוראים המעוניינים להרים את הכפפה ולתרום ממרצם עבור הזנת תכנים בולאיים לאתר ההתאחדות המתחדש מוזמנים לפנות להנהלת ההתאחדות בכתובת המופיעה מימין. ההתאחדות חרטה על דגלה לקדם את עולם הבולאות בפלטפורמות מתקדמות, והחלטתה לשלב את האתר עם הרשתות החברתיות מהווה הזדמנות מצוינת להנגשת התכנים לציבור הרחב וקידום הבולאות בישראל.

איתמר עצמון
עורך 'שביל'

התאחדות
בולאי
ישראל

שביל

גליון מס' 97

אב תשע"ד – אוגוסט 2014

מחיר: 30 ש"ח מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל

מען המערכת לפניות ולמנויים: ת"ד 4523, ת"א 61045

טל: 03-6295547 פקס: 03-5259716

Email: ipf@netvision.net.il www.israelphilately.org.il

עורך אחראי: טיבי יניב עורך: איתמר עצמון

עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס, שדרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

- 2 דבר עורך
- 3 חדשות הבולאות
- 3 ישראל ותאילנד הנפיקו בול משותף לציון 60 שנות ידידות
- 5 / זהר נוי
- 6 ממעוף הציפור
- 6 האם לבנון המערבית נמצאת בלבנון המזרחית?
- 8 / פרופ' אברהם בלום
- 8 'צידיה לדרך' – ציונות, יהדות ודמוקרטיה בבולי ישראל
- 9 / תמר יברבוים
- 9 Salon Planète Timbres – תערוכת פאריס 2014
- 10 / מנחם לדור
- 12 הפצצת האנייה פֶאָטְרִייה / רוברט ולדמן
- 14 האיש שניסה לעצור את השואה / אריה לינדנבאום
- 16 אמנות הסלע הפרהיסטורית / משה ביאלי
- 16 סנט מארטן – מדינה חדשה המנפיקה בולים
- 20 / לילך גלעד
- 20 ביול מעטפות שנשלחו במסגרת שירות "ישיר למשרד"
- 21 / גנדי ברמן
- 21 פוליטיקאים באתרי זיכרון לשואה על בולי דואר
- 22 / אריה לינדנבאום
- 22 תוויות ביול ניסיוניות – סניף בית הכרם – שגיאות הדפסה
- 24 / יעקב כהן
- 26 חדש על מדפי הספרייה / לילך גלעד
- 28 עדכון קטלוג בולי ישראל
- 29 חותמות דואר ישראל

מגבירים הילוך: שנתיים לתערוכת הבולים העולמית "ניו יורק 2016"

הפילטלית האמריקנית, בסיוע אספני המועדון הבולאי של ניו יורק. זוהי תערוכת FIP מלאה. היא תכלול כ־4,000 מסגרות תצוגה אשר התמודדו בתחרות. את המתחם המסחרי יאיישו מעל למאתיים סוחרים, ויפעלו בו למעלה מחמישים לשכות דואר. המארגנים צופים השתתפות של כרבע מיליון מבקרים.

ההכנות להסבתה של הקומה השלישית של מרכז הכנסים, אשר כוללת 300,000 מטרים רבועים בקירוב, כמרחב התערוכה כבר החלו. נכון לעכשיו הרשימה של החברות הבולאיות העתידות לקחת חלק בתערוכה עומדת על 29, והרשימה הולכת וגדלה. לצד אלו יפעלו מספר ארגונים בולאיים אשר יארחו פגישות שנתיים, כמו גם ימי עיון במגוון רחב של נושאים.

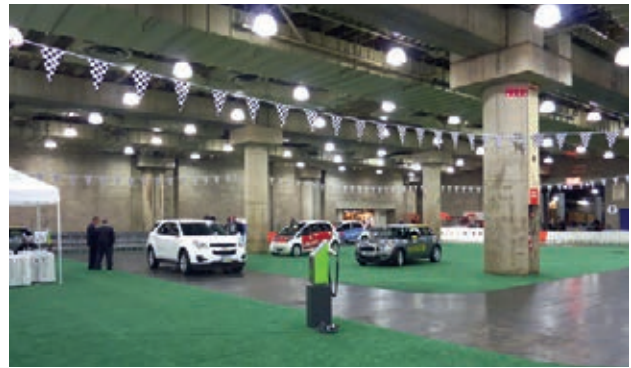
מועדון היוקרה "מונטה קרלו" קיבל את הזמנתם של מארגני התערוכה, וחברי המועדון עתידים להציג בתצוגה מיוחדת את הבולים הנדירים בעולם.

עלון שהפיצו לאחרונה מארגני התערוכה מציג את שלבי ההכנה הקדחתניים ונותן הצצה לאופייה. ניתן למצוא את העלון במלואו באתר התערוכה, בקישור www.ny2016.org/images/ny2016newsletters/2014-06-newsletter4.pdf כמו כן ניתן להיכנס לעמוד הפייסבוק של התערוכה, להתעדכן בהכנות וללמוד על בולים ופריטי דואר מעניינים: www.facebook.com/ny2016



חות משנתיים נותרו לפתיחת הדלתות של תערוכת הבולים הבינלאומית "ניו יורק 2016", אשר עתידה להתקיים במרכז הכנסים יעקב יעבץ (Javits) בניו יורק, בין ה־28 במאי ועד ה־4 ביוני 2016. למרות מרחק הזמן, כבר עתה ישנה תכונה באוויר ומארגני התערוכה מצויים בלב ההכנות.

תערוכת "ניו יורק 2016" תתקיים תחת הסותו של איגוד הבולאות העולמי (FIP, Fédération Internationale de Philatélie). הפקת התערוכה תבצע על ידי החברה



מתחילים בהכנות. הקומה השלישית של מרכז הכנסים יעבץ בה תתקיים התערוכה

מחיר שיא למכירת בול בודד: תשעה וחצי מיליון דולר לבול גויאנה הבריטית



בול גויאנה הבריטית. המחיר הגבוה שהשיג לאחרונה הביא להתעניינות מחודשת בבול זה, שחרגה מגבולותיו של עולם הבולאות וסוקרה בעיתונות ברחבי העולם ובישראל בהרחבה (תמונת אינפרא באדיבות תומס לרה ממוזיאון הדואר בסמיסוניאן וושינגטון)

נסציה בבית המכירות הפומביות סות'ביס שבלונדון: בול גויאנה הבריטית הנודע, שכבר קטף בעבר מספר הישגים באשר למחירו הגבוה, קבע במכירה שהתקיימה ב־17 ביוני שיא נוסף, לאחר שנמכר בתשעה וחצי מיליון דולר על ידי קונה אנונימי. זוהי אפוא הפעם הרביעית בה שובר הבול את שיא המחיר הגבוה לבול בודד. בול גויאנה הבריטית – מהמפורסמים והנחשקים בעולם הבולאות – הודפס בשנת 1856 במושב גויאנה שבצפון-מזרח אמריקה כחלק מסדרת בולי עתודה שהודפסה במספר עותקים בודדים, לאחר שהתגלתה תקלה בהגעתה של ספינה עם משלוח בולי דואר למושב. בסדרה הונפקו ארבעה בולים, כאשר הבול הנוכחי הוא בערך הנמוך ביותר – סנט אחד – תעריף משלוח עיתונים מקומיים. מבין ארבעת הבולים בעריכים השונים רק בול זה שרד ונותר מן הסדרה, ומכאן מחירו מרקייע השחקים. על הבול מוטבעת ספינה בעלת שלושה תרנים ומוטו המושבה – "Damus Petimus Que Vicissim" (אנו נותנים ומבקשים לקבל בחזרה) – שורה משירתו של המשורר הרומאי הורטיוס שגויאנה הבריטית אמצה לחיקה.

סיפורו המלא של אופן הנפקת הבול, כמו גם סיפור גלגוליו השונים של הבול והעברתו מיד ליד, תואר בהרחבה ב'שביל' גיליון 86 (ספטמבר 2011), עמודים 22-25.

בין בולי הרש"פ האחרונים: בולים עם הכיתוב "מדינת פלסטין"*

"הסכם העברת סמכויות הדואר" משנת 1994 שבתוקפו מונפקים בולים אלה, הקובע כי בולי הרש"פ יישאו את הכיתוב Palestinian Authority, בלא כל שינוי. שירותי הדואר ברמאללה מנפיקים עלונים לכל סדרה חדשה ובהם פרטים טכניים באשר לכמויות ההדפסה ובית הדפוס. על פי עלונים אלו, הבולים מודפסים במדינת בחריין. על פי רוב הבולים מונפקים בכ-20,000 עותקים, כמו גם 2,000 עותקים של גיליונות זיכרון.

בולי הרשות הפלסטינית שינוי לאחרונה את פניהם. במקום הכיתוב Palestinian Authority (הרשות הפלסטינית) שהופיע עד כה בבולים אלו מופיע מעתה כיתוב חדש: State of Palestine – מדינת פלסטין – המבטא הכרזה בריש גלי למדינה בעלת עצמאות מלאה. בכך הפרה הרשות הפלסטינית את

* תודה ליוזם גלעדי על עזרתו בהבאת הידיעה.



גיליונות זיכרון עם בולים נושאי הכיתוב החדש State of Palestine



בולי הכנסה הנושאים את הכיתוב המקורי 'Palestinian Authority', בהדפסה השנייה כבר הוחלף הכיתוב ל-'State of Palestine', כפי שניתן לראות בבול הימני



מעטפות היום הראשון עם גיליונות זיכרון לרגל החלטת עצרת האו"ם מ-29 בנובמבר 2012 הועלות את מעמדה של הרשות הפלסטינית למדינה משקיפה שאינה חברה

ישראל ותאילנד הופיקו בול משותף לציין 60 שנות ידידות

מאת: זהר נוי

מתקדמת, חינוך, תרבות ורפואה. היחסים המגוונים באו לידי ביטוי גם במספר ביקורים היסטוריים של נציגי בית המלוכה התאי בישראל ושל אישים ישראלים רמי-מעלה בתאילנד. תיירים ישראלים רבים פוקדים את תאילנד מדי שנה ונהנים מתרבותה העשירה, מנופיה המרהיבים ומאירוח לבבי. העסקתם של עובדים תאים בענף החקלאות בישראל הביאה לכך שבשנת 2011 חתמו ישראל ותאילנד על הסכם ראשון מסוגו, שנועד להגן על זכויות של מהגרי עבודה. בכל שנה ישראל מקדמת בברכה מאות סטודנטים ואנשי מקצוע תאים, המשתתפים בקורסי הכשרה שונים, בעיקר בתחומי החקלאות, הטכנולוגיה והחינוך.

במסורת היהודית, הרימון מסמל יופי, פוריות ושפע. זהו גם אחד משבעת המינים המוזכרים בתנ"ך כגידולים מיוחדים הצומחים בארץ ישראל. פרי המנגוסטין גדל באופן טבעי בדרום-מזרח אסיה, זוכה לפופולאריות וידוע כ"מלכת הפירות התאילנדים", כנראה הודות למראהו היפה ולטעמו הטעים. שני הפירות ידועים בסגולות המרפא שלהם, גם כשהם משולבים יחדיו בתוספות מזון, משקאות בריאות ומשחות לטיפולי יופי.

השירות הבולאי בחברת דואר ישראל ודואר תאילנד בחרו בנושא של הבול המשותף שני זני פירות המאפיינים את מדינתם – רימון מישראל ומנגוסטין מתאילנד. מלבד טעמם הטוב של פירות אלו, כל אחד מהם הוא בעל חשיבות סמלית במסורת של העם והמדינה שלו. את הבול בערך 3.10 ש"ח עיצבה רינת גלבוץ.



הבול המשותף בגרסתו הישראלית והתאית. מימין שגריר תאילנד בישראל, ז'ק בון-לונג ורעייתו. משמאל שר התקשורת גלעד ארדן וי"ר דואר ישראל חזי צאיג. צילם: אלירן אביטל, התמונות בכתבה באדיבות יחסי ציבור דוברות דואר ישראל

טקס השקת הבול המשותף נערך ב-24 ביוני בהשתתפות שר התקשורת, ח"כ גלעד ארדן, שגריר תאילנד בישראל, מר ז'ק בון-לונג, יו"ר חברת דואר ישראל חזי צאיג, מנכ"ל חברת דואר ישראל חיים אלמוזנינו ומנהל השירות הבולאי בדואר ישראל ירון רצון. בטקס עצמו שנערך במלון הילטון בת"א, נערך מופע מרהיב של להקת רקדנים תאילנדים שנתנו הופעה מרהיבה לצד אמנית תאילנדית שעסקה בגילוף ירקות לצורות מיוחדות וגילפה אבטיחים שנשאו את המילים ישראל ותאילנד. אחת האטרקציות למכובדים שהגיעו לאירוע הייתה טעימה מפרי המנגוסטין, שבדרך כלל זוכים לטעום רק בארץ המוצא.

מדינת ישראל וממלכת תאילנד מקיימות יחסים דיפלומטיים מאז שנת 1954. יחסים ידידותיים אלו כוללים שיתוף פעולה מוצלח בתחומים רבים ובהם חקלאות, ניהול משק המים, טכנולוגיה



מופע תעלולים תאי מרהיב לרגל המאורע

ממעוף הציפור

אוסף בולי הציפורים של דב טרג'י פותח צוהר לעולמו של יצור נפלא זה • בראיון עמו במסגרת המדור החדש "אספנים בנעלי בית" מגולל דב את סיפורו של האוסף ומתייחס לסוגיות הניצבות במרכז של אספנות נושאת

גיאוגרפי ותחום מקצועי. בתחום הראשון הבולים מוצגים בסדר גיאוגרפי לפי יבשות (בהן ניתן להבחין על פי צבע האלבומים) ומדינות, כאשר הבולים מכל מדינה מוצגים בסדר כרונולוגי, מהבול המוקדם ביותר ועד הבול העכשווי. בתחום השני מוצגים הבולים על פי שיוך הציפור למשפחה, לסוג ולמין. לצד אלה העמיד דב אוסף שטרות ומטבעות עליהם מופיעות ציפורים.

האוסף כולל רק בולים בהם ניתן לזהות בבירור את הציפור לפי משפחה ומין. ישנם בולים רבים נוספים בהם מופיעות ציפורים בתחומי האמנות הפלסטית, כמו פיסול או פסיפס, וכן על סמלי הרלדיקה רבים, ובאוספו של דב ניתן למצוא רק בולים עם ציפורים שניתן לזהותן.

במרוצת השנים גיבש דב מחשבות להרחבת האוסף

לענפים נוספים – כמו למשל קיני ציפורים, ביצים, ציפורים שאינן

וסף בולי הציפורים אותו מטפח דב טרג'י בקפידה כבר שלושה עשורים ויותר מהווה חלק בלתי נפרד מחייו. דב נולד בצ'כוסלובקיה ואת ילדותו עשה במושב ג'אָה שליד



אשקלון, והחיים במושב קרבו אותו אל עולמם של בעלי החיים. כבר מילדותו דב קשור בטבורו לעולם החי והצומח וגם כיום, לאחר יציאתו לגמלאות, נותר הקשר מן העבר הרחוק חי ובוטט, ומלבד טיפוח אוסף בולי הציפורים הוא לוקח חלק בהתנדבות בגן החיות התנכ"י (בתחום הציפורים כמובן), בתחנה לחקר הציפורים בירושלים ובטיפוח חלקה חקלאית אורגנית בסטף.

שורשיו של אוסף הבולים, מספר דב, נעוצים עוד בימי ילדותו. כמו שאר חבריו נהג דב בילדותו לאסוף בולים מכל הבא ליד, אולם בניגוד אליהם הוא המשיך בתחביב

גם לאחר שנות בית הספר היסודי. עם גיוסו לצה"ל מיקד דב את האוסף לשני נושאים עיקריים – בעלי חיים ומטוסים, אך למרות זאת שירתו הצבאי עשה בחיל האוויר, הוא בחר לנטוש דווקא את בולי המטוסים ולהתמקד בבעלי חיים, ובשלב מאוחר יותר הצטמצם הנושא שוב והתמקד בציפורים בלבד.

את ההחלטה להתמקד דווקא בבולי ציפורים מייחס דב לאהבתו לצורתה של הציפור, ליכולותיה להרקיע שחקים ולחרוג מגבולות הקרקע, ובעיקר לשפע הצבעים והסגנונות של זני הציפורים השונים. חיבתו היתירה לבעלי חיים, נעוצה לדבריו באקלים התרבותי של חיי המושב, בהם עולם החי והצומח היה חלק בלתי נפרד מתפאורת היומיום. במבט לאחור דב תולה את החלטתו להתמקד דווקא בחיה זאת בשל קולות הציפורים שהיו חלק מהפסקול של חיי המושב וכן הודות לידענותו של אביו, שהרחיב את ידיעותיו של דב באשר לעולמם של הציפורים, לזנים השונים ולתהליכי החיים שלהם. כיום אוסף הבולים שלו חובק את כל זני הציפורים הידועים עד כה, וניכרת בו הרמה האסתטית הגבוהה והארגון המחושב והדייקני.

תחום גיאוגרפי ותחום מקצועי

עם התהוותו של האוסף בחר דב לחלק אותו לשני תחומים – תחום



דב טרג'י בעמק הצבאים שמתחת לביתו. נופי הטבע הם חלק בלתי נפרד מחייו, וציוצי הציפורים היו חלק מפסקול החיים של הילד המתבגר במושב



עמוד טיפוס מאוסף הציפורים של דב טרג'י בציר הגיאוגרפי

הבול הראשון בעולם המציג ציפור הונפק בטריטוריה האוסטרלית דרום וולס החדשה בשנת 1882, עליו מופיע האמו, המהווה את אחד מסמליה הרשמיים של אוסטרליה

בעיקר בשני קטלוגים. בעיקר הוא נוהג להשתמש בקטלוג סטנלי גיבונס הבריטי בכרך המוקדש לנושא הציפורים, ויתרונו בכך שהוא כולל שלושה נספחים חשובים לכל אספן נושאי: השם האנגלי של הציפור, השם הלטיני והחלוקה המקצועית לזנים. כמו כן נוהג דב להשתמש בקטלוג מיכל הגרמני שהוא כללי יותר לנושא, וכן בקטלוג בולי הציפורים הספרדי דומפיל, אך בו מידע נרחב יותר על ציפורים שלא קשור לאוסף.

כששאלתי אותו מהו הפריט המועדף עליו, השיב דב כי "כולם היו בניי" וכי אין באפשרותו לשים את האצבע על פריט מסוים, שכן הנאתו באה ממכלול הבולים והיכולת לאצור את מגוון הזנים ושלב הציפורים.

הבול הראשון בעולם המציג ציפור הונפק בטריטוריה האוסטרלית דרום וולס החדשה בשנת 1882, עליו מופיע האמו, המהווה את אחד מסמליה הרשמיים של אוסטרליה. בול זה מופיע באוספו של דב בציר הגאוגרפי, באלבום מיוחד המוקדש לבולי ציפורים מ"מדינות שכבר אינן קיימות".

טעימה מהאוסף: ציפורים שנכחדו

בין דפי האוסף מופיע פרק המוקדש ל"ציפורים שנכחדו". אלו ציפורים שחלפו מן העולם והאדם נודע אליהן רק מסיפורים ושרידי עצמות שנמצאו.



עמוד מהאוסף המציג ציפורים שנכחדו מן העולם

מסוגלות לעוף, מזון הציפורים, מסע החיזור ועוד כהנה וכהנה. למרות העמקתו בשני הציורים הנוכחיים, דב טרם החל לשלוח את ידו לענפים הנוספים הללו, מפני ש"כל החיים עוד לפניי והכל עוד פתוח. אני נהנה מאיסוף על אש נמוכה והידיעה שישנן מטרות גדולות באוסף הזה ושהדרך שעליי לעבור עוד ארוכה – מפיתה בי עניין ולהט להמשך האיסוף", כדבריו.

דר ואסתטיקה

אחד ממאפייניו הבולטים של האוסף הוא הסדר המופתי והרמה האסתטית המוקפדת. דב מקדיש תשומת לב רבה למיקום הבול על הדף, כדי שכל עמוד יוצג באופן מעודן ואלגנטי. העדפתו היא לכלול באוסף בולי 'מינט' שלא עברו בדואר וטרם הוחתמו, על מנת להראות את הציפור באופן מושלם.

את ההחלטה להתמקד דווקא בבולי ציפורים מייחס דב לאהבתו לצורת הציפור, ליכולותיה להריקע שחקים ולחרוג מגבולות הקרקע, ובעיקר לשפע הצבעים והסגנונות של זני הציפורים השונים

האוסף הגיאוגרפי מסודר באלבומי פסים שקופים ללא כיתוב והסברים כלשהם ואילו בתחום המקצועי מופיעים הבולים בהווידים על דפים ריקים עם ציון שם הציפור בלבד. האוסף לא בנוי באופן שנועד לתצוגה שכן לדבריו "האוסף נועד לקלוע לטעמו האישי של האספן בלבד, מבלי הצורך לעצב אותו באופן שיהיה מתאים להצגתו לאחרים, זוהי לדעתי תמצית הנאתו של האספן".



בולי ברווזים בגיליון ישראלי משנת 1989. בולים אלו הונפקו כחלק מהחלטת איגוד הדואר הבינלאומי להנפיק בולי ברווזים בנושא בינלאומי באותה השנה. בולי הציפורים הישראליים עומדים לדברי דב בסטנדרטים אמנותיים גבוהים למדי

כולם היו בניי

אחת לשבוע דב משתתף בפעילות במועדון הבולאים בירושלים, בו הוא רואה גוף פעיל ושוקק, ומקדיש ממרצו להתנדב בו. כמו כן הוא פרסם מספר מאמרים אודות האוסף ב"נושאון" – כתב העת של האגודה הישראלית לאספנות תימאטית (איל"ת), בה הוא חבר. העיסוק באיסוף בולים והחברות באגודות מרחיב לדברי דב את האופקים, מאפשר הצצה לעולמות חדשים ורקימת קשרים עם אספנים נוספים בנושא בארץ ומחוצה לה. לצורך איתור בולים של ציפורים מזנים שונים נוהג דב להשתמש



מעטפת היום הראשון של בול המציג בז אדום רגליים מהונגריה ומטבע מהמדינה עם ציפור זאת

המפורסם בציפורים אלו הוא הדודו, המופיע על ארבעת הבולים שבתחתית העמוד המצורף אשר הונפקו במאוריציוס. ציפור זו הייתה נפוצה במאוריציוס ובאיים הסמוכים אליה, אולם עם בואם של ההולנדים – מתיישבי הקבע הראשונים באי – בשנת 1601 ציפורים אלו היו למאכל המתיישבים החדשים כיוון שלא היו מסוגלות לעוף. כמו כן הביאו עימם המתיישבים החדשים בעלי חיים כמו כלבים וחתולים שטרפו את הציפור שלא עפה ואת ביציה והרסו את היערות שהיו אזור המחיה שלה, והפרט האחרון נצפה במאוריציוס בשנת 1681. כיום מצויים במוזיאונים בעולם ביציהן ושלידיהן של ציפורים נכחדות אלו, וכיום ציפור הדודו מהווה חלק מסמלה של מאוריציוס.

האם לבנון המערבית נמצאת בלבנון המזרחית?

מאת: פרופ' אברהם בלום

יערות עצי המחט הזכירו לתושבים את ארזי הלבנון שהביא שלמה המלך לבניין בית המקדש הראשון. הייתה זאת הפעם הראשונה במדינת מין שהתושבים ביקשו שם מהתנ"ך

למקום בשנת 1743, קראו ליישובם בשם הזמני Newtown. ב־1767 הוכר היישוב באופן רשמי כיחידה מוניציפאלית וקיבל את שמו החדש, לבנון. יערות עצי המחט שבסביבה הזכירו לתושבים את ארזי הלבנון ששלמה המלך הביא כחלק מבניית בית המקדש הראשון. הייתה זאת הפעם הראשונה במדינת מין שהתושבים ביקשו שם מהתנ"ך. היישוב מורכב מ־Center Lebanon ומארבעה כפרים מסביב, אשר נקראו לפי מיקומם על המצפן. בית הדואר היה ב־East Lebanon (מזרח לבנון), וכך כתוב בחותמת שלפנינו. בקצה המערבי של היישוב, ב־West Lebanon (מערב לבנון) הייתה "תחנה כפרית", כלומר סניף משנה של בית הדואר הראשי שבלבנון המזרחית. גלוית התשובה הוחזרה אליי על ידי הפקיד שטיפל בדואר בתחנה הכפרית שבמערב לבנון. ב־1997 שונה שמו של בית הדואר ל־Lebanon, ללא שום תוספת גיאוגרפית, והתחנה הכפרית נסגרה. ב־2010 גרו בלבנון 6,031 תושבים.

ה ותמת הדואר שהוטבעה על גלוית התשובה הבינלאומית שלהלן נושאת שני מרכיבים סותרים. מחצי הסהר העליון של החותמת אנו למדים שהגלויה הוחזרה ארצה מלבנון המזרחית שבמדינת מין בארה"ב. אולם בחצי סהר התחתון נכתב במפורש לבנון המערבית, בתוספת המילים . STA. Rural station) RUR, תחנה כפרית). היכן היה ממוקם אם כן סניף הדואר – במזרח או במערב? באזור שבו נמצא היישוב Lebanon שבמדינת מין (כי יש מקומות רבים בארה"ב הקרויים בשם זה) חי עד לאמצע המאה ה־18 שבת אינדיאני שקרא למקום טובו. החלוצים, שהגיעו



ציד"ה לדרך – ציונות, יהדות ודמוקרטיה בבולי ישראל

מאת: תמר יברבוים

חווית הלימוד עוררה בקרב התלמידים סקרנות לחקור את אבני היסוד של מורשת ישראל המעצבים את זהותנו כאן במדינת ישראל

הדר קאבלה – כיתה ה':
 "השיעור שעניין אותי מאוד היה השיעור בו למדנו על בולים בנושא חינוך גופני בישראל, במסגרת שבוע הבריאות והחינוך הגופני. המורה תמי הראתה לנו מצגת עם בולים בנושא, חקרנו ושאלנו שאלות על הבולים ולאחר מכן חיפשנו את התשובות לשאלות במאמר שעסק בבולים אלו. למדתי על מכון וינגייט, ועל כך שמומלץ ללכת 10,000 צעדים ביום בשביל הבריאות".

ניטאי גרינוולד – כיתה ה':
 "המפגש עם טיבי מנכ"ל התאחדות בולאי ישראל היה מיוחד מאד עבורי. למדנו הרבה מאד על בולים עתיקים וזה היה ממש מרתק!"

עדי שם טוב – כיתה ה':
 "היו מספר שיעורים שעניינו אותי, כמו השיעור בו למדנו כיצד להפריד בולים ממעטפות, וכן השיעור בו למדנו מהי מעטפת יום ראשון".

נעמה ברטוב – כיתה ה':
 "הדמות שלמדתי עליה הרבה השנה היא אברהם ("יאיר") שטרן. למדתי עליו כשהיה מפקד הלח"י. מכיוון שעסקתי בנושא המחתרות, למדתי על עוד מחטרות ועל הרקע של אותה תקופה".

אריאל קורנגוט – כיתה ה':
 "החוויה שנהייתי ממנה בשיעור הייתה כשלמדנו להפריד בולים ממעטפות. וגם שמחתי שסבא וסבתא שלי הביאו לי בולים יקרים של האו"ם".

אלון בן יעקב – כיתה ה':
 "הנושא שעניין אותי במיוחד בבולים הוא אנרגיה סולרית. באחד הבולים מופיע ציור של יד "סוחטת" שמש לתוך לוח של קליטת אנרגיה סולרית. בחרתי בו לאוסף שלי בגלל שהוא מעוצב יפה. חקרתי את נושא המדע והטכנולוגיה אשר מעניין אותי מאוד והייתי רוצה שיהיו לי הרבה בולים בנושא".



משה רימר חושף בפנינו ידיעות שונות הגלומות בבולים



"ציד"ה לדרך – חקר ציונות, יהדות ודמוקרטיה בבולי ישראל"

במהלך שנת הלימודים תשע"ד נלמדה בבית ספר "משואת נריה" במודיעין תכנית לימודית ייחודית: "ציד"ה לדרך – חקר ציונות, יהדות ודמוקרטיה בבולי ישראל". התכנית נלמדה כחלק מיוזמה חינוכית בשיתוף הקרן לעידוד יוזמות חינוכיות במשרד החינוך.

מטרת היוזמה הייתה להעשיר את המרחב הלימודי בבית הספר ולעודד את התלמידים ללמידה וחקר של נושאי הליבה של מדינת ישראל בשיטה חדשה – בניית חוויה לימודית באמצעות לימוד והיכרות מעמיקים עם בולי ישראל.

במהלך השנה למדו התלמידים על מהות הבולים והבולאות. בין היתר הם למדו מהו בול, מי המציא את הבול הראשון, מהם בולי "דואר עברי", מהי אספנות נושאית ומהי אספנות מסורתית.

התלמידים למדו לזהות את מדינות העולם בבולים ולהפיק משמעויות שונות באמצעות התבוננות מעמיקה בבולים.

לצד זאת התלמידים התנסו בשלבים השונים של בניית אוסף בולים משלהם. כך למשל הם התנסו בהפרדת בולים ממעטפות, במיון בולים לפי נושאים, בסידורם בסדרן ועוד.

באמצעות התבוננות מעמיקה בבולי ישראל, התלמידים נחשפו במהלך השנה לידע רב בנושאי הליבה. על בסיס חוויה זאת נוצרו הסקרנות והרצון לחקור במקורות עוד מידע על דמויות, אירועים ומקומות אשר מהווים אבני יסוד במורשת שלנו ומעצבים את זהותנו כאן במדינת ישראל.

נציגי התאחדות בולאי ישראל ובראשם מנכ"ל ההתאחדות מר טיבי יניב הגיעו לביקור בבית ספרנו והתקיים מפגש מרתק בנושא חקר בולי ישראל בהנחיית מר משה רימר. במפגש נכחו גם נציגי משרד החינוך ונציגי הקרן לעידוד יוזמות חינוכיות, אשר באו לצפות בשיעור לדוגמא, והתרשמו מאוד מהתכנית הייחודית ונהנו מהשיחה עם התלמידים על נושא הבולים.

התלמידים נהנו וגם למדו רבות השנה. דוגמאות לכך אפשר לראות במשוב סוף השנה שנערך בין הכיתות שהשתתפו ביוזמה:

Salon Planète Timbres – תערוכת פאריס 2014

מאת: מנחם לדור*

מתנדבים, אולם הפעילויות כללו בעיקר ציור בולים, ללא לימוד תוכן בולאי משמעותי. פעילויות הנוער לא סבבו רק סביב התחום הבולאי, אלא גם עסקו בתחומים אחרים, כמו לימוד הפרדת אשפה לסוגיה השונים, אזרחות טובה וכד'.

'האגף הפתוח' הוקם על מנת לעודד את האספנים להציג את אוספיהם ללא הכללים המפורטים של אגפי התצוגה המסורתיים. יש כאן כר נרחב לאיסוף ולתצוגות מעניינות מאוד ומאתגרות

מבחינה בולאית, רמת התערוכה הייתה גבוהה מאוד. צוות השופטים הלאומי העניק 14 מדליות זהב. צוות השיפוט הבינלאומי העניק 36 מדליות זהב ועוד 8 מדליות זהב גדול.

'האגף הפתוח'

אני מבקש להרחיב מעט על הנעשה ב'אגף הפתוח': בחלק הבינלאומי היו 18 תצוגות באגף זה. צורה זו של תצוגה הוקמה על מנת לעודד את האספנים השונים להציג את אוספיהם ללא הכללים המפורטים של אגפי התצוגה המסורתיים. כללי התצוגה ב'אגף הפתוח' הם פשוטים ביותר, ולמעשה מורכבים משני כללים בלבד: החומר הבולאי בתצוגה צריך להוות לפחות 50% מכלל הפריטים, וכן שעובי הפריט לא יעלה



רכבת הכביש המיוחדת שהובילה את המבקרים, מעל הקרונות הוצבו שלטים המבשרים על התערוכה

בין ה-16 ל-20 ביוני השנה נערכה בפאריס תערוכת "Salon Planète Timbres". תערוכה בסדר גודל כזה נערכת בפאריס אחת לשנתיים, ומדובר למעשה בתערוכה משולבת: תערוכה לאומית – על כל אגפי האיסוף ועם צוות שיפוט לאומי – בהיקף של 420 מסגרות (למעלה מ-90 תצוגות), ולצידה תערוכה בינלאומית בהיקף של 1,000 מסגרות (תולדות הדואר, אירופילטליה, תימאטיקה ו'אגף פתוח') עם צוות שיפוט בינלאומי נפרד. האגף הבינלאומי כלל ייצוג של 33 מדינות מכל רחבי אירופה, לרבות ישראל. לצד צוותי השיפוט – הן ברמה הבינלאומית והן ברמה הלאומית – עבדה קבוצת מומחים בולאיים, שתפקידה לוודא שהתצוגות אינן כוללות חומר בולאי מזויף.

הפקת התערוכה על ידי ארגון הגג של אספני הבולים בצרפת הייתה ברמה גבוהה מאוד, וניכר שאנשי הארגון מנוסים למדי. מדי שנה מאורגנות בצרפת שתי תערוכות לאומיות, ורשומים בה 35,000 בולאים המשלמים דמי חבר – ולא פלא שמארגני התערוכה הפגינו ניסיון רב כל כך.

התערוכה נערכה בגן הבוטני Vincennes בפרבריה המזרחיים של פאריס – מקום פסטורלי עם צמחים לרוב, אגם מלאכותי וטווסים המסתובבים חופשי. הגענו אחרי הפריחה אבל עדיין המקום נפלא. כיוון שהגן מרוחק כקילומטר מתחנת המטרו הקרובה ביותר, שכר הדואר הצרפתי צי של 'רכבת כביש' שהקל על המבקרים והסיע אותם מספר דקות עד דלתות התערוכה.

לצד התערוכה היה כמובן ביתן ענק של הדואר הצרפתי, שבכל אחד מימי התערוכה הנפיק בול חדש. וכמובן בלי סוחרים אי אפשר – כ-50 ביתנים, מרביתם של סוחרים צרפתיים אך לא רק, ולצדם ייצוג של מספר שירותים בולאיים.

מבחינת קהל המבקרים נחל הדואר הצרפתי אכזבה – שלא באשמתו. בשיחה עם הקומיסרית הראשית של התערוכה מטעם הדואר הצרפתי, נאמר לי כי לפי ההערכה כ-30,000 (!) מבקרים נמנעו מלהגיע עקב שביתת רכבות שהוכרזה ברחבי צרפת בימי התערוכה. מסתבר לעיר הבירה הצרפתית פשוט ומהיר יותר להגיע ברכבות המהירות מאשר בטיסה פנימית כמעט מכל נקודה בצרפת, והשביתה החלקית שהוכרזה (רק שלוש רכבות מתוך שבע פעלו בכל קו, מבלי שהנוסע ידע איזה רכבות אכן ייסעו) השאירה רבים מחובבי בולאות בבית.

יחד עם זאת, לתערוכה הגיעו קבוצות רבות של תלמידים מפאריס ופרבריה, שכן ה"מטרו" פעל כסדרו. מאחר שבצרפת הלימודים נמשכים עד השעה 16:00, נצפו בכל שעות התערוכה ילדים רבים, בעיקר בגילאי בית הספר היסודי, מלווים במורים ובהורים מלווים. הדואר הצרפתי אירגן מספר פעילויות עבור הנוער בהנחית עשרות

* מנחם לדור היה נציג ישראל בתערוכה, ומונה לצוות השיפוט בחלק הבינלאומי שלה.



אגף הנוער בתערוכה

על 5 מ"מ (כדי שיוכל להיכנס ללא בעיה למסגרות הקיימות). בין מגוון התצוגות נציין תצוגה על מאה שנות מסחר ובורסה ברומניה, שתי תצוגות על גולף, הכבשה – הספק הגדול של האדם, פנו דרך – הכרכרה מגיעה, כוס התה שלך – על היסטוריה, תרבות ועסקי התה ועוד. אם ניקח כדוגמה את התצוגה (המעולה) בנושא התה, הרי שניתן להציג שקיות תה, דוגמאות עלי תה (בתוך קופסאות פלסטיק קטנות), מניות של חברות תה, פרסומות לסוגי התה השונים ועוד כהנה וכהנה – כיד הדמיון המפותח של האספן. יחד עם זאת, מצופה שהתצוגה תכלול תכנית סיפור שוטף (כמו באגף הבולאות הנושאת), שכל הפריטים (כולל הלא בולאיים) יתוארו בצורה מדויקת, שהידע על הנושא ועל מגוון הפריטים יהיה רחב, וכמובן שהתצוגה תהיה נאותה. למי שמעוניין – יש כאן כר נרחב לאיסוף ולתצוגות מעניינות מאוד ומאתגרות.

הישגי המציגים הישראליים

המציגים הישראליים בתערוכה הגיעו להישגים נאותים:

- **יצחק ברק** - "תולדות התעופה" – מוזהב גדול
- **יורם לוביאניקר** – "שחמט – משחק המלחמה" – מוזהב
- **יוחנן מירז** – "הישמרו לכם לנפשותיכם" – מוזהב
- **פאולו דואק** – "נהג המרוצים אירטון סנה" (מסגרת אחת) – כסף
- **ד"ר לס גלסמן** – "פראפילטליה – תולדות הדואר של ירושלים" – כסף

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ
TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב
(Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאוייר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

הפצת האנייה פֶּאטְרִייה

מאת: רוברט ולדמן*

אלא במקום זאת לעצור אותם בהסגר באי מאוריציוס. ספינת ה"פסיפיק" הגיעה ראשונה לנמל חיפה, ואחריה הגיעה ה"מילוס" מספר ימים לאחר מכן. הפליטים היהודים ששהו בספינות אלו הועברו לאנייה גדולה יותר – הפאטרייה (Patria; מולדת) – לצורך העברתם למאוריציוס. אניית הפאטרייה נועדה למעשה לשאת לא

יותר מ־805 נוסעים, לרבות אנשי צוות, אך הבריטים סווגו אותה מחדש כ"אנייה להובלת גייסות", עליה ניתן להעמיס 1800 אנשים. ב־24 בנובמבר הגיעה האטלנטית לחיפה. קבוצות שונות של יהודים חיפשו בצורה נואשת דרך כדי לאפשר לפליטים להישאר בפלשתינה. אנשי "ההגנה" החליטו להשבית את הספינה כדי שלא תוכל לעזוב את הנמל. פצצה קטנה הוברחה לתיק האוכל של אחד העובדים בסיפון האנייה. הפצצה התפוצצה ב־25 בנובמבר 1940, וגרמה לחור גדול באנייה. הפאטרייה

טבעה בכ־15 דקות. הסיבה לכך שפצצה קטנה זו הסבה נזק כה רב נובעת כפי הנראה ממצבה הרעוע והמיושן של הספינה.

על הספינה שהו כ־1770 אנשים בזמן הפיצוץ. כ־270 אנשים נהרגו וכ־172 נפצעו. לחץ בינלאומי הופעל על הבריטים והם הסכימו לניצולים של אניית הפאטרייה להישאר בארץ ישראל. הפליטים הנותרים נכלאו באי מאוריציוס עד סוף המלחמה.

מכיוון שהפאטרייה טבעה, המכתב לא נשלח ליעדו והכתובת נמחקה באמצעות קרוסים. בגב המעטפה מופיעה משבצת עם ציון הסיבה לביטול המשלוח – "Left", וחותרת־יד חלשה בצבע סגול עליה נכתב "Return to" עם חץ המצביע על המילים "הסוכנות היהודית לארץ ישראל ירושלים"

ד"ר קופפשטיין

אחת מן המעטפות החשובות ביותר באוסף שלי, אשר הגיעה לידי במכירה פומבית, נשלחה מהסוכנות היהודית לארץ ישראל ומוענה עבור ד"ר פליקס קופפשטיין (Kopfstein), אשר כתובתו המופיעה המעטפה היא אניית ה־S.S. "פאטרייה" העוגנת בנמל חיפה (תמונה 1). ד"ר קופפשטיין נולד ב־3 במאי 1886 והיה משפטן ועורך דין

מהומות שהתחוללו ב"ליל הבדולח" (9-10 בנובמבר 1938), אשר במהלכו הושחתו ונוצתו חזיתות של חנויות יהודיות ובוצעו פוגרומים, היו הכתובת שעל הקיר עבור יהודי גרמניה ותמרור אזהרה לקראת הבאות. מהומות אלו האיזו ביהודי גרמניה לברוח מארצם, וכל יהודי שהייתה בידו אפשרות כלכלית ומדינית, חתר למצוא מפלט ולהגר למדינה חלופית.

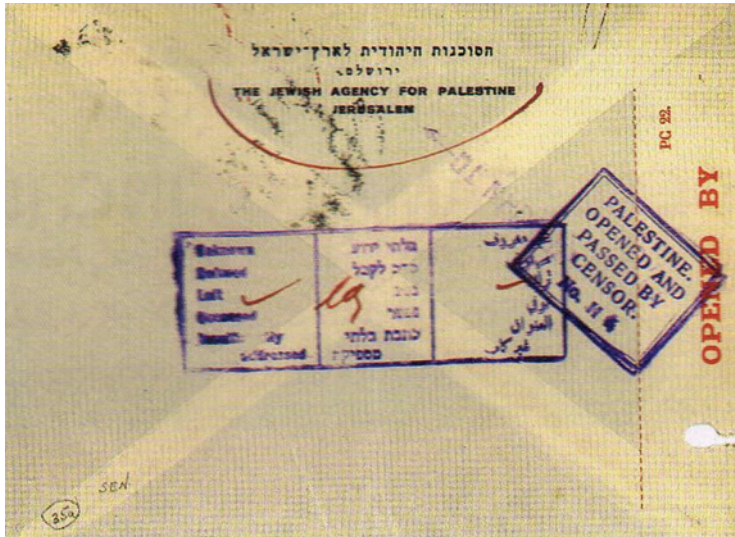
בתקופה זאת, בה עדיין טרם גובשה מדיניות "הפתרון הסופי", היו הנאצים להוטים להראות שאין מדינה אשר מעוניינת לקבל מספר רב של יהודים. לשם כך אירגן אדולף אייכמן את "הוועדה לשליחת יהודים מעבר לים", אשר הכשירה ברומניה שלוש ספינות גירוש – ה"מילוס", "האטלנטית" וה"פסיפיק". ספינות אלו נועדו לגרש את הפליטים היהודים שניסו להיכנס לארץ ישראל המנדטורית באופן בלתי־ליגאלי, ולגרש אותם למקומות אחרים.

פצצה קטנה הוברחה לתיק האוכל של אחד העובדים בסיפון האנייה. הפצצה התפוצצה ב־25 בנובמבר 1940, וגרמה לחור גדול באנייה. הפאטרייה טבעה בתוך כ־15 דקות

העמדה הבריטית

הנאצים כמובן ידעו על קיומו של הספר הלבן שפרסמה בריטניה בשנת 1939, אשר הגביל את הגירת היהודים לפלשתינה לחמישה עשר אלף נפש בשנה, וכן ידעו שפעלה משטרה בלתי־רשמית אשר ניסתה לסכל בחשאי הגירת יהודים כדי למזער אף מימדים אלו. על שלוש הספינות העלו הנאצים כ־3600 פליטים. בספטמבר 1940 יצאו הספינות מטולצ'אה, עיר נמל על גדות הדנובה ברומניה, וכל אחת מהן הגיעה בנפרד לנמל חיפה החל מה־19 בנובמבר 1940. ספינות מלחמה בריטיות עמדו על המשמר וליוו אותן כאשר נכנסו למים של פלשתינה. הבריטים החליטו שלא להרשות לפליטים לרדת מהספינות,

* מבוסס ומעובד ממאמר שפורסם במגזין "The Israel Philatelist", גיליון 64, חלק רביעי (יוני 2013), עמודים 86-87 [העורך].



גב המעטפה



צדה הקדמי של המעטפה

"PALESTINE. OPENED AND PASSED BY CENSOR. No. H4" (פלסטינה). נפתח ונסרק על ידי הצנזור (H4), מדגם B104B. מכיוון שאגניית הפאטרייה טבעה, המכתב לא נשלח ליעדו והכתובת נמחקה באמצעות קרוסים. הסימנים הבאים מופיעים על קדמת המעטפה (תמונה מימין):

- המילה "גרמני" בעברית.
- הסימון "ורנו" (סיבה) בעיפרון.
- "נעזב" ו"הוחזר לשולח".
- קדמת המעטפה הוחתמה פעמיים בחותמת יד סגולה "UNDELIVERED FOR THE REASON STATED ON THE COVER" (לא נשלח בשל הסיבה המצוינת על המעטפה).

בגב המעטפה (תמונה משמאל), ישנה משבצת מלבנית סגולה עם ציון הסיבה לביטול המשלוח – "Left" (עזב). כמו כן ישנה חותמת יד חלשה בצבע סגול עליה נכתב "Return to" ("החזירו ל-") עם חץ המצביע על המילים "הסוכנות היהודית לארץ ישראל ירושלים". האם למישהו מן הקוראים ישנה מעטפה נוספת המיועדת לאגניית הפאטרייה העוגנת בנמל חיפה?

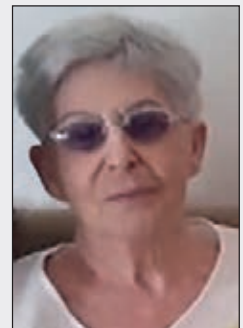
יהודי-גרמני מפורסם. בעקבות חקיקת חוקי נירנברג האנטישמיים נגדעה הקריירה שלו כשופט. לרוע המזל, ד"ר קופפסטיין לא שרד את השואה. על פי ארגון Jewish Gen*, מת ד"ר קופפסטיין ב-14 בדצמבר 1940.

המעטפה של פאטרייה

המעטפה שברשותי מבוילת בשני בולי מנדט מסדרת נופי ארץ ישראל בערכים של 2 ו-5 מיל. הבולים הוחתמו בחותמת עליה נכתב "HAIFA 16 DE 40" וכן חותמת נוספת נושאת הכיתוב "JERUSALEM 28 DE 40". בצד השמאלי הקדמי של המעטפה ישנה חותמת של הצנזורה הבריטית "PC 22. OPENED BY CENSOR. 71/7133" (נפתח על ידי הצנזורה), מדגם B104G. בגב המעטפה מופיעה חותמת יד סגולה של הצנזורה

* ארגון אשר שם לו למטרה להביא לשימור המידע אודות השתלשלות הדורות בקרב היהודים ולשם כך מעמיד כלי מחקר ואתר אינטרנט – www.jewishgen.org – על מנת לסייע ליהודים לאתר את שורשיהם ובני משפחתם [העורך].

הדסה שליט ז"ל



הדסה שליט לבית שור נולדה בצפת ב-1926, דור חמישי בארץ. עם סיום לימודיה בסמינר למורים, עבדה כמורה במקומות שונים בארץ. לאחר נישואיה לאורי שליט עבדה כמורה בתל אביב. בשנת 1966 החלה לסייע לבעלה בבניית העסק המשפחתי של מסחר בבולי ישראל וכן ניהלה את החנות למסחר בבולים ומטבעות במלון דן בתל אביב. במשך השנים התמקצה בתחום והפכה ליד ימינו של בעלה אורי. ביחד עסקו במסחר, נסעו לכנסים ולתערוכות, וקידמו את ייצוא בולי ישראל בכל העולם. בשנת 1980 הקימה חברה עצמאית – H.S. Phila – למסחר בבולים בעיקר לייצוא ונהלה אותה בעצמה. הדסה הכירה ועבדה עם כל סוחרי הבולים הוותיקים בארץ וכן עם רבים בעולם. הייתה מקובלת ואהודה על כולם ונודעה באמינותה וביושרה המקצועי. בגיל 80 חלתה, ולמרות מחלתה המשיכה לתפקד בצורה מלאה עד לימיה האחרונים. היא נפטרה בערב פסח 2014 בגיל 88. יהי זכרה ברוך.

אגודת סוחרי הבולים בישראל

האיש שניסה לעצור את השואה

מאת: אריה לינדנבאום

שמו של ד"ר קארסקי מופיע אמנם ברשימת חסידי אומות העולם של יד ושם, אולם זכרונו נשכח בקרב הציבור הישראלי

המלחמה וידע לתאר במדויק וממקור ראשון על המתרחש בגטאות, דווקא לא היה יהודי. היה זה ד"ר יאן קארסקי, לוחם מחתרת פולני. שמו של ד"ר קארסקי מופיע אמנם ברשימת חסידי אומות העולם של יד ושם, אולם זכרונו נשכח בקרב הציבור הישראלי.

לפני הצטרפותו למחתרת הפולנית היה קארסקי קצין בצבא הפולני, ובמסגרת תפקידו נפל בשבי הצבא האדום. הוא הצליח להימלט מהשבי הרוסי וחזר לפולין הכבושה, לשטחי ה'גנרלגוברנמן', שלא סופחו לרייך השלישי. בשטחים אלו הייתה התארגנות של שרידי הצבא הפולני למסגרת מחתרתית בשם "ארמיה קריובה" ("חיל ארצי" או "צבא המולדת" בתרגום חופשי), אשר פעלה על פי החלטות הממשלה הגולה הפולנית בלונדון.

בשנת 1940 נשלח ד"ר קארסקי לשליחות בסלובקיה ושם נפל לידי הגסטפו, אך שוב הצליח להימלט במבצע נועז של המחתרת הפולנית. איננו יודעים מה היו מניעיו לאסוף ידיעות אנתנטיות על גורל היהודים בגטאות. אחת הסיבות לכך הייתה, קרוב לוודאי, השפעת המחתרת היהודית, אשר סייעה לו פעמיים בהברחתו לתוך גטו וארשה, שם נפגש עם שניים מפעילי הגטו – **מנחם קירשנבוים וליאון פינר**. יהודי הגטו ידעו על כך שבעולם לא הועברו ידיעות רבות באשר גורלם, והבינו את החשיבות בהעברת המידע על הגטו לשלטונות באמריקה.

ישנה סברה שקארסקי היה גם במחנה ההשמדה בלז'ץ או מחנה

י שחווה את השואה או קרא עליה בספרים יודע שחיי היהודים היו גיהינום עלי אדמות. החיים באירופה הכבושה על ידי הנאצים בשנות מלחמת העולם השנייה היו סיוט מתמשך, והחיים בגטאות ובמחנות היו כרוכים בסבל כל יושר. לא פעם עיניתי באחד מעיתוני הארץ בימי המנדט הבריטי, וקראתי בתימהון את בדלי הידיעות המעטות על החיים באירופה במלחמת העולם השנייה.

בעיתונים אלו היה ניתן לקרוא, בהגזמה מספרית, על הטנקים שהפעילו הגרמנים ובנות הברית במהלך הקרבות, או על וועידות שכונסו למציאת פתרונות מדיניים למלחמה. אולם פרט לרסיסי מידע מעורפלים לא הופיע תיאור אמין של המאורעות, ובוודאי לא היה מידע אמין על המתרחש בגטאות ובמחנות הריכוז. הסיבה לכך, כמובן, הייתה הצנזורה של הצבאות הנלחמים.

במחנות הריכוז ובגטאות הייתה מדיניות של השקטה מוחלטת אודות המתרחש בתוכם, ואך ידיעות מועטות הגיעו למערב באשר לגורלם של היהודים.

פרט לרסיסי מידע מעורפלים, אשר גילו טפח אך הסתירו טפחיים, לא הופיע בעיתונות תיאור אמין על המתרחש בגטאות ובמחנות הריכוז

ישנה סברה שהאמריקנים ידעו רבות על חייהם של היהודים, אך לא מיהרו לפרסם זאת משום שהפרסום היה מחייב לשנות את מוקדי הלחימה, ולא זו הייתה המטרה שלהם. הראשון שהצליח כפי הנראה להגיע לארה"ב בעיצומה של



פסלו של ד"ר קארסקי באוניברסיטת תל אביב. פסלים להנצחתו הוצבו במקומות נוספים בעולם, כמו גם בשלוש ערים בפולין (צילם אבישי טייכר)



מעטפת היום הראשון עם הבול והחותמת המנציחים את ד"ר קארסקי שהנפיקה פולין לרגל מאה שנה להולדתו, 24.4.2014

בסיוע המחרת היהודית, שהבינה את החשיבות בהעברת הידיעות על הגטאות לשאר העולם, כנס ד"ר קארסקי פעמיים לגטו וארשה ונפגש עם שניים מפעיליו

של ד"ר קארסקי, וברקע "תעודת הכבוד" שהעניקה לו יד ושם עם בחירתו כחסיד אומות העולם. אילו דבריו של ד"ר קארסקי לא היו נופלים על אוזניים ערלות, ייתכן שהיה משפיע על בנות הברית בשינוי אסטרטגיית הלחימה. בכך היה נמנע מותם של מאות אלפי היהודים ששהו במחנות הריכוז וההשמדה ובגטאות בשנים 1943-1945, בתקופה בה החל את מסע עדותו ועד סיומה של המלחמה. ד"ר יאן קארסקי נפטר בשנת 2000. הוא פרסם מספר ספרים בנושא המלחמה ולאחרונה נכתבה עליו ביוגרפיה בשם "סיפורה של מדינה במחנת: עדותו של האיש שניסה לעצור את השואה" (הוצאת 'ידיעות אחרונות', 2014).

אחר באזור. בנובמבר 1942 עלה בידו לצאת מפולין הכבושה, ותחילה הגיע ללונדון, שם נפגש עם שר החוץ **אנטוני אידן**, ולאחר הוא הגיע לארה"ב. רק ביולי 1943 – כאשר רוב הגטאות למעשה כבר חוסלו – הצליח קארסקי להיפגש עם נשיא ארה"ב **פרנקלין רוזוולט** ועם מספר מנהיגים בקהילה היהודית. האנשים עמם נפגש האזינו לתיאוריו, אולם נטו שלא להאמין לו. היו שסברו כי מדובר בתעמולה של המחנת הפולנית, במטרה לקבל סיוע צבאי וכלכלי מארה"ב. מסעו של קארסקי לא הביא, אפוא, לשינוי האסטרטגיה האמריקאית. מחנות הריכוז נותרו על כנם ולא הופצצו, והשמדת היהודים נמשכה. קארסקי נשאר בארה"ב ומאוחר יותר קיבל אזרחות אמריקנית. בשנת 1982 – כארבעים שנה לאחר שנמלט מפולין לספר לעולם על הזוועות – הוא קיבל ממדינת ישראל את התואר "**חסיד אומות העולם**". ב-24 באפריל השנה, לרגל מאה שנים להולדתו ב-24 באפריל 1914, הנפיקה ממשלת פולין בול זיכרון להנצחתו של ד"ר קארסקי. בחותמת האירוע הופיע סמל של מגן דוד, כציון לפעולותיו למען היהודים. על מעטפת היום הראשון הופיע איור סכמתי המייצג את תמונת הגוף האופיינית של מחנות הריכוז, עליה צופה דמותו

Talia Stamps

Moshe Aharon Awad - American Philatelist Member No. 220306

טל: +972-3-7301142, ת"ד: +972-52-3315322
 moshe.aharon39@gmail.com

קונה ומוכר בולי ישראל, שנתונים, מעטפות מיוחדות, נילונים מיוחדים, מעטפות ונילונים נגריים, תוויות סימה, בולי זרחן שונים, אלבומיות ודפי מזכרת.

Selling and buying Israeli stamps, year collections, special covers and sheets, generic covers and sheets, Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves, and souvenir leaves.

תודה על תרומת בולים לנוער

- לשלמה בר-מאיר, תל-אביב
- למשפחת פפר, הרצליה
- לרחל ברגר, לזכרו של הון ברגר ז"ל, ירושלים
- לקלוש משה, באר-שבע
- ליעקב ארונסון, רחובות
- למדמוני דרוך, רחובות
- לרב ל. קארו, פתח תקווה
- לחוה רוטמן, לזכרו של לדיסלב רוטמן ז"ל
- ללאון אריה קורב, לזכרו של מוטי קורב הי"ד, שנפל במלחמת יום הכיפורים
- לעמי מורן, תל-אביב
- לאווה אליאסוף, חיפה
- לאליל לומברוז, ירושלים
- למשה קופיעץ, מבאר-שבע

תודה על תרומת ספרים לספרייה

- לשלמה וורגן, ראשון לציון
- לאבנר לוין, כפר סבא
- למועדון הבולאי באר-שבע

אמנות הסלע הפרהיסטורית

האוסף הנושאי של משה ביאלי העוסק באמנות פרהיסטורית מרחיב את היריעה באשר לחיי התרבות של האדם הקדמון. הצצה לחלק העוסק באמנות הסלע חושפת מספר תופעות תרבותיות עתיקות שקולמוסים נשתברו כדי לפענח את פשרן

מאת: משה ביאלי

קביעת זמנם של הציורים

תיארוך זמנם של ציורי הסלע הקדומים מאפשר לחלק את הציורים לקבוצות וליצור ביניהן כרונולוגיה, וכך לסמן מגמות בהתפתחות התרבות הפרהיסטורית. השיטה הנפוצה ביותר לקביעת זמנם של ציורי הסלע הקדומים היא שימוש באמצעות פחמן 14, שיטה המשמשת בעיקר להערכת גילם של ממצאים גיאולוגיים וארכיאולוגיים אורגניים. אולם שיטה זאת אינה מהימנה באופן מוחלט, ובמקרים בהם החומר הנמדד זוהם על ידי חומר חדש או ישן יותר, תוצאות הבדיקה עלולות להיות מוטעות. שיטה נוספת לקביעת זמנם של הציורים היא לדגום את האורניום המצוי בשכבות הציורים. עיקרון מדידה זה דומה לשיטת התארוך באמצעות פחמן 14, אולם מספר מחקרים שפורסמו לאחרונה, המתבססים על הדעיכה הרדיואקטיבית של האורניום המצוי בציורים, קובעים כי השימוש באורניום מוביל לתוצאות מדויקות יותר.



מעטפת היום הראשון מדרום אפריקה ועליה בולים המציגים איורי סלע קדומים מהאזור

הפיגמנטים הנפוצים בציורים

הפקת צבעים בימי קדם הייתה מלאכה סבוכה ומורכבת שהצריכה חיפוש אחר משאבים שונים וחומרי יסוד שמקורם במקומות שונים. הצבעים בהם השתמשו עבור ציורי הסלע הופקו ממקורות שונים ומגוונים למדי. כך למשל הצבע האדום הופק מסלעים רכים שהכילו תחמוצת ברזל (הכוללת מינרל ששמו המטיט או מינרל ששמו

בין השרידים שהותיר אחריו האדם בעת הפרהיסטורית - התקופה שקדמה להופעת הכתב בסביבות האלף הרביעי לפסה"נ - נותרו שרידי אמנות רבים, אשר חושפים טפח מחיי היומיום של האדם הקדמון ומחיי הפולחן המסתוריים שהוא הנהיג.

בין שרידי האמנות הפרהיסטורית בולטת אמנות הסלע - ציור ורישום על גבי סלעים. אמנות הסלע הראשונה החלה לפני כ-40,000 שנים באירופה, באוסטרליה ובאפריקה בתקופה הפליאוליתית התיכונה והעליונה. ניתן לסווג את אמנות הסלע הקדומה לשלוש קטגוריות:

- א - Petroglyph - ציור באמצעות חריטה בסלע
- ב - Pictograph - ציור על פני הסלע
- ג - Earth Figures - חריטה באדמה

במאמר זה נתמקד בקטגוריה השנייה של אמנות הסלע - ציורים על פני סלעים. קטגוריה זאת מחולקת לשני סעיפי משנה - ציורים בתוך מערות וכן ציורים על פני סלעים בשטחים פתוחים.* על פי רוב, ציורים על פני הסלע בשטח הפתוח מתגלים בעיקר במקומות מוסתרים או מוצלים, על מנת שלא יפגעו מאיתני הטבע ושלא ידוה באור השמש.

מספר מדינות - ובעיקר אוסטרליה ומדינות באפריקה בהן נמצאו שרידים רבים מאמנות זאת - הנפיקו בולים המציגים את שרידי אמנות הסלע בארצותיהן. קודם שניגש לבולים אלו, ראשית ברצוני לאזכר מספר אלמנטים כלליים הקשורים לאמנות זאת.



מהאוסף של ביאלי. בובל השמאלי, איור סלע קדום של בעלי חיים ובובל הימני, איור של דיסון מצוי (Taurotragus oryx), אותו הזן שציור ככל הנראה באיור הסלע הקדום שבבובל השמאלי

* ב'נושאון' 106 (יולי-ספטמבר 2013, עמודים 9-6) וב'נושאונט' 28 (נובמבר 2013) פרסמתי שני מאמרים על ציורי מערות, כל המעוניין יוכל למצוא את המידע הבולאי במאמרים אלה.

חשוב לציין כי התבוננות בציורים אלו בעיניים 'מודרניות' מקשה על הבנת המשמעות הגלומה בהצגת מוטיבים אלו לקהילה. בקרב החוקרים קיים וויכוח נוקב באשר לתפקידם של הציורים הללו ומשמעותם, ועם השנים גובשו מספר תיאוריות שונות בנושא.

בקרב החוקרים קיים וויכוח נוקב באשר לתפקידם של הציורים הללו ומשמעותם, ועם השנים גובשו מספר תיאוריות שונות בנושא

הדוגמא הקיצונית ביותר בה נתקלתי באשר לריבוי הדעות בנושא מובאת בספרו של רונאלד מוריס (Ronald Morris), חוקר סקוטי שחקר את אמנות הסלע בסקוטלנד עד היסוד בניסיון לפענח את פשרם של הציורים הקדומים המצויים בה. מוריס סיכם 104 תיאוריות שונות באשר לפשר ציורי הסלע המצויים בחבל ארץ זה.

הדעה הרווחת על ידי החוקרים היא שהציורים נושאים בחובם בעיקר משמעות דתית, פולחנית וטקסית – והציורים עוסקים אם כן בנפש האדם ובטבע הסובב סביבו. לעומת זאת, ישנם חוקרים הטוענים כי הציורים נעשו על ידי ציידים, אשר בחרו לצייר את ציד בעלי החיים שביצעו על מנת לתעד את גבורתם ולהלל אותה.

באשר לתפוצתה של אמנות הסלע, למעשה כמעט בכל הארצות בעולם נמצאה אמנות ציור על סלעים בשטחים פתוחים, הכוללת יצירות עתיקות יומין לצד יצירות 'חדשות' יחסית, בנות מאות שנים בודדות. הריכוז הרב ביותר של אמנות מסוג זה מצוי, כאמור, בעיקר באירופה, באוסטרליה ובאפריקה.

אמנות הסלע בדרום אפריקה

רבים מציורי הסלע נמצאו ביבשת אפריקה. ציורים אלו הופכים למעשה את אפריקה לאחד המוזיאונים הגדולים בעולם של אמנות זאת בשטח הפתוח.

בייחוד בולטים באפריקה ציורי הסלע שיצרו בני שבט הבושמנים. הבושמנים – הידועים גם בשם שבט ה"סן" (San) – הם קבוצת שבטים אפריקאים השוכנים באזורים רבים באפריקה הדרומית ובעיקר במדבר קלהארי שבדרום אפריקה. הבושמנים כפי הנראה הם תושביה הקדומים ביותר של דרום אפריקה, ועל פי הערכות הם חיים באזור זה כבר 25,000-40,000 שנים.

ציורי הסלע של הבושמנים נחשפו במספר ארצות, כמו למשל בבוטסואנה, בלסוטו ובדרום אפריקה. באזור Tsodilo Hills שבמדינת בוטסואנה (Botswana) נמצאו למעלה מ-4,000 ציורי סלע, ביניהם ציורים קדומים בני 20,000 שנים ומעלה. גיליון מזכרת שהונפק על יד המדינה מהווה דוגמא מייצגת לציורים אלה:

אוכרה); הצהוב הופק ממינרל ששמו לימוניט; השחור הופק מפחם; הצבע הלבן התקבל מגבס או סיד; והצבע הירוק והכחול התקבלו מהמינרל מלכית.

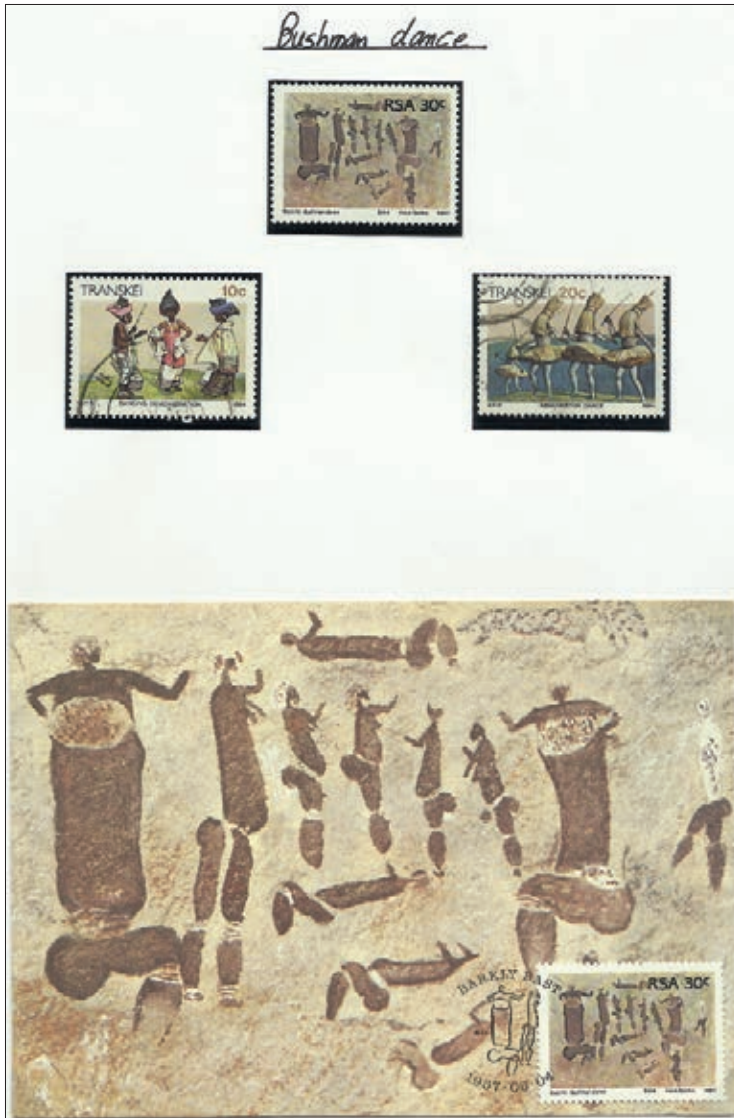
הנוזלים בהם השתמשו לצורך ערבוב הפיגמנטים היו גם הם מגוונים למדי. החוקרים משערים כי לשם כך השתמשו לא רק במים, אלא גם בדם, צמחים, חלבון ביצה, שמן בעלי חיים ודבש – ולעתים אפילו בשתן.

נושאי הציורים ומשמעותם

הנושאים שבחרו ה'אמנים' הקדמונים לצייר על פני הסלע הינם מגוונים. כך למשל ניתן למצוא ציורי בעלי חיים, דמויות של אנשים ורקדים, רצים או צדים, וכן צורות גיאומטריות שונות, חלקן אבסטרקטיות (מופשטות). ציורים אלו שונים מאוד למשנהו, בהתאם לתמונת הנוף שהכירו בכל אזור וחיי התרבות שהתקיימו בו.



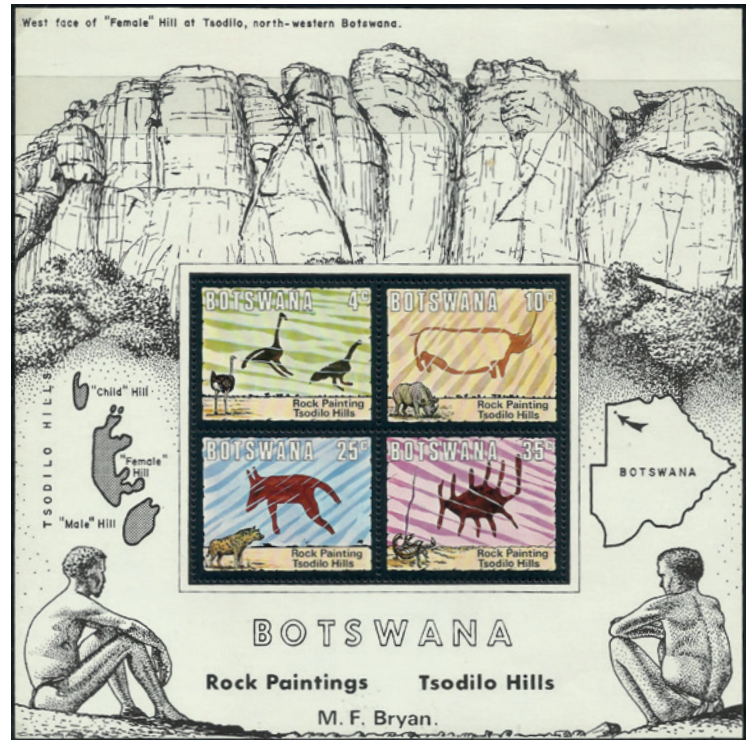
ציורים פרהיסטוריים שונים על פני הסלע העוסקים בעיקר בעולם החי והצומח. כבול הימני העליון ובכיוון השעון: צמחים ובעלי חיים, בקר, עורות של בעלי חיים וצייד בעלי חיים



אמנות הסלע בצפון אוסטרליה

אזור צפון אוסטרליה – ובפרט אזור ה־Arnhem Land – עשיר בציורי סלע פרי-יצירתם של תושביה הראשונים של יבשת זאת, המכונים Aboriginal. גילם של ציורים אלה מוערך לכ־30,000–50,000 שנים. גם בציורים אלו, לצד מוטיבים של בעלי חיים מקומיים, מופיעים גם מוטיבים פולחניים של טקסים רוחניים שקשה להתחקות אחר משמעותם המדויקת.

כמעט בכל הארצות בעולם נמצאה אמנות ציור על סלעים בשטחים פתוחים, הכוללת יצירות עתיקות יומין לצד יצירות 'חדשות' יחסית, בנות מאות שנים בודדות



באזור Ha Bakoana – שמשמעותו "הבית של הבושמנים" – במדינת לסוטו (Lesotho) נמצאו למעלה מ־5,000 ציורים וחרותות סלע. ציורים אלו מתארים מלבד איורים של בעלי חיים גם את אורח החיים של הבושמנים, וכך שופכים אור על חיי הפולחן וחיי היומיום של שבט זה. גילם של הציורים הוא מלפני 4,000 ועד 10,000 שנה. טעימה מציורים אלה ניתן למצוא בגיליון המזכרת שהונפק על ידי מדינה זאת:



מדינת דרום אפריקה עשירה גם היא בציורי סלע ומתקיים בה מחקר ענף של חקר אמנות זאת, לרבות מוזיאון ייחודי המוקדש לנושא. דוגמה מעניינת של ציורי סלע ממדינה זאת היא מאזור Floukraal, בו נחשפו ציורי סלע המציגים את דמויותיהם הרוקדות של הבושמנים. איורים אלו מופיעים בגלית המירב ובבוליים הבאים:

התבוננות באמנות הסלע הקדומה, מלבד ההנאה האמנותית שבדבר, והשוואה בין הציורים שנחשפו בחבלי הארץ השונים בעולם, חושפים טפח מעולמו העלום והמופלא של האדם הקדמון, ונותנים הצצה לחיים מסתוריים אלה, הרחוקים מחיינו של האדם המודרני מרחק שמיים וארץ.



אמנות סלע באוסטרליה. משמאל, איור סלע קדום של נחש על בול אוסטרלי. מימין, בול מרפובליקת טוגו (Togolese Republic) שבמערב אפריקה, עליו איור של נחש פיתון הסלעים (Rock Python), אותו הזן שציור ככל הנראה באיור הסלע שבבול השמאלי



עמוד מהאוסף של ביאלי



הדוגמא האחרונה היא מניו זילנד. הציורים מחבל ארץ זה אינם עתיקים כמו ציורי הסלע שמקורם באוסטרליה, והם בני 600-1000 שנים, אולם חשיבותם נובעת מכך שהם צוירו על ידי המאורים (Maori), הילידים הראשונים של ניו זילנד לפני בואו של האדם הלבן.

בעקבות תקלה טכנית בגליון הקודם חלה טעות בכיתובים של כמה מהחותמות, להלן הכיתובים הנכונים:



8/4/2014
חותמת יום הופעה
שפת הסימנים הישראלית



8/4/2014
חותמת יום הופעה
שפת הסימנים הישראלית



8/4/2014
חותמת יום הופעה
מזל טוב לנישואין



8/4/2014
חותמת יום הופעה
כינורות שניצלו מהשואה



8/4/2014
חותמת יום הופעה
50 שנה למועצה האזורית
מטה יהודה

סנט מארטן – מדינה חדשה המנפיקה בולים

מאת: לילך גלעד

בתקופת הקולוניאליזם שבין המאה ה-17 ובין מחצית המאה ה-19, כלכלת האי התבססה על מטעי קקאו, כותנה, טבק וסוכר, לצד ניצול מחפיר של עבדים מאפריקה. בשנת 1954 סנט מארטן הפכה למחוז אוטונומי במסגרת האנטילים ההולנדים, ובשנת 2010 התקיים משאל עם, ובעקבותיו קיבל האי מעמד עצמאי במסגרת "ממלכת ארצות השפלה" (Kingdom of the Netherlands). זהו איגוד מדיני בעל מאפיינים פדרליים הכולל בחובו ארבע ישויות אוטונומיות – הולנד, ארובה, קוראסאו וסנט מארטן.



כיום אוכלוסיית האי מונה כ-40,000 תושבים, ומקור הפרנסה הרווח הוא תיירות ה'קרזים' – שיט תענוגות באניות פאר – אשר משגשגת באזור. האי מתאפיין באוכלוסייה מגוונת למדי – בהם סינים, ספרדים, אפריקנים ועוד, רובם צאצאי העבדים שהביאו המעצמות לאי במרוצת השנים כדי למצות את מחצביו הטבעיים. הבול ראשון של סנט מארטן העצמאית הונפק ב-10 אוקטובר 2010. כיאה לבול הראשון, על הבול מצוירת מפת האי ולצידה דגל וסמל המדינה החדשה.



ספינות 'קרזים' (cruise) המשמשות לשיט תענוגות מהוות מקור פרנסה לרבים מתושבי האי

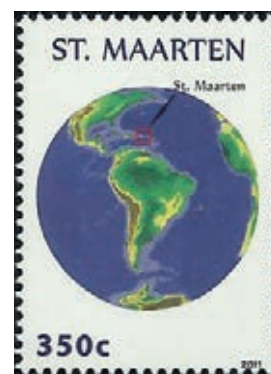
המוטיבים המרכזיים המופיעים על בולי סנט מארטן מאז הקמתה הם פרחים, פרפרים, בולי נוף ותיירות.

נט מארטן (Saint Maarten) היא מדינה עצמאית השוכנת בחלקו הדרומי של האי סן מרטין בצפון מזרח הים הקריבי, המתקיימת תחת חסות הולנדית. מצפון גובלת המדינה בסן מרטין – מחוז נוסף המצוי בבעלות צרפת. שתי המדינות המאכלסות את האי זהות בשמן אך נכתבות בצורה שונה.



הבול הראשון של סנט מארטן מציג את סמליה של המדינה החדשה – מפה, דגל וסמל. במפה ניתן לראות את החלוקה בין המחוז הצרפתי וההולנדי באי

כריסטופר קולומבוס גילה את האי סנט מארטן במהלך מסעו השני לחשיפת העולם החדש. היום בו התגלה האי, 11 בנובמבר 1493, הוא יום בו מציינים את מותו של הקדוש הנוצרי מרטין מטור, ומכאן נובע שמו של האי.



הראשונים שהשתלטו על האי היו ההולנדים. לאחר השתלטותם בשנת 1631 החלו ההולנדים לכרות מהאי מלח ולשווקו ברחבי אירופה, ובעקבות זאת מעצמות התקופה החלו לעמוד על הפוטנציאל הכלכלי של סנט מארטן, ובאי התלקחו מאבקי שליטה. לאחר מאבקים ממושכים הסכימו ההולנדים והצרפתים לחלק ביניהם את האי. האזור הצפוני צורף לגוודלופ (Guadeloupe), מושבת איים צרפתית, בעוד החלק הדרומי נשלט על ידי הולנד.

ביול מעטפות שנשלחו במסגרת שירות "ישיר למשרד"

מאת: גנדי ברמן

מכיוון שמכונת ההטבעה של ביול "ישיר למשרד" לא מיועדת למעטפות מרופדות, במקרה זה נאלצים אנשי הדפוס להטביע את הביול על מדבקות ולהדביק אותן על גבי המעטפות, ללא אפשרות להדפסה ישירה של הביול על המעטפה.



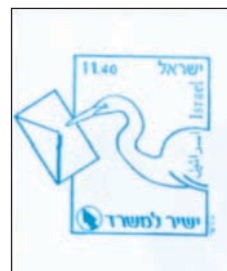
מעטפה מרופדת המבוללת בבול "ישיר למשרד" שנשלחה בדואר רשום, כאשר הביול הודפס תחילה על מדבקה

כמו כן יש לציין כי כל המעטפות המסחריות בהן נתקלתי עד כה לא הוחתמו. ייתכן כי הגורם לכך הוא שעובדי הדואר רואים את בול "ישיר למשרד" כביול על ידי מכונת ביול או תווית מאור"ר ולכן אינם מחתימים אותו.



מעטפה למשלוח ברכות לראש השנה שנמכרת בסניפים עם ביול "ישיר למשרד"

במסגרת שירותיה של חברת דואר ישראל ללקוחותיה העסקיים, מפעילה החברה שירות הדפסת מעטפות מבוללות, עם אפשרות להדפסת לוגו החברה שהזמינה את המוצר. כחלק משירות זה ניתן להזמין מעטפות בגדלים שונים, לרבות מעטפות מרופדות. הכמות המינימלית להזמנה היא 500 יחידות. לצורך שירות זה עוצב בול מיוחד עליו מופיע דמות של חסידה הנושאת במקורה מכתב. על הבול מודפסות המילים "ישיר למשרד". בצד השמאלי העליון של המסגרת המרובעת מופיע העריך המדויק שהוזמן על ידי החברה, למעט מקרים של תעריף רגיל, בהם מופיע בתחתית הבול הכיתוב "מכתב רגיל בארץ".



הביול המוטבע על מכתבים במסגרת שירות "ישיר למשרד", עם תעריף מיוחד בצד השמאלי העליון

בשנת 2010 הנפיק השירות הבולאי מעטפת הדפס מיוחדת עבור האספנים. כמו כן, חברת דואר ישראל משווקת כבר מספר שנים ערכה בת חמש אגרות 'שנה טובה', הנמכרות במעטפות המבוללות בבול "ישיר למשרד". במספר מקרים ניתן למצוא שהבולים הוטבעו באופן מעוקם ולעיתים הבול הודפס אך באופן חלקי. הדיו המשמש להדפסת הבולים הוחלף עם השנים מצבעו האדום לצבע כחול, כמו במכונות הביול. ביצוע ההדפסה נעשה ככל הנראה על ידי גורמי התפעול של חברת דואר ישראל, כנראה באמצעות מכונת ביול שהותאמה לצורך זה.



בול שהופיע על מעטפת הדפס שהציע השירות הבולאי לאספנים, עם כיתוב "מכתב רגיל בארץ" בתחתית

פוליטיקאים באתרי זיכרון לשואה על בולי דואר

מאת: אריה לינדנבאום

ישראל מאיר לאו ויו"ר הנהלת "יד ושם" אבנר שלו, המונצחים גם הם בגיליונית כשהם נמצאים ב"היכל השמות". אגב, באותה סדרת הגיליוניות המנציחה את ביקוריו של ברק אובאמה אף הופיעה גיליונית ב"גרנדינס" שבסאן וינסנט, המציגה את אובאמה לצד נשיא מצריים לשעבר חוסני מובאראק, מלך ירדן עבדאללה, ראש הממשלה בנימין נתניהו ונשיא הרשות הפלסטינית אבו מאזן.

ברנד כרע ברך בווארשה

בגרמניה ציינו אשתקד מאה שנה להולדתו של המנהיג הסוציאליסטי וקנצלר המדינה וילי ברנד. המאורע זכה לבול דואר שכבר דווח בהרחבה בגיליון הקודם של 'שבל' במסגרת חדשות היודאיקה (עמ' 18-17), ונציין רק כי התמונה שנבחרה להופיע על גבי מעטפת היום הראשון מציגה את ביקורו ההיסטורי של ברנד באנדרטה של וארשה בשנת 1970, בו כרע את ברכו לנוכח האנדרטה.

אישיות אחרת הקשורה לשואה אשר הופיעה לאחרונה במספר מדינות היא חסיד אומות העולם ראול ולנברג. אשתקד הונצח וולנברג גם בשוודיה, ארץ מולדתו, לאחר שהופיע בהונגריה – המדינה בה פעל במהלך השואה – לצד ישראל, נורבגיה ומדינות נוספות. בולי וולנברג מתחברים לנושא השואה, אבל גם לאספנות היודאיקה, משום שלעיתים צמודים להם סמלים יהודיים כמו מגני דוד.



מעט לכל אישיות פוליטית המבקרת בישראל נועד ביקור באתרים המרכזיים בארץ, כמו הכותל, הכנסת וכמובן "יד ושם". ככל שהאישיות חשובה יותר ברמה הבינלאומית כך גוברים הסיכויים שהביקור יזכה לסיקור עיתונאי מקיף ולעתים אף לבול דואר, לפחות בארץ מוצאו של המנהיג.

הפוליטיקאים מכירים את חשיבותם של ביקורים אלו בהידוק טבעת היחסים בין מדינתם לבין מדינת ישראל. כדי להגביר את התהודה של הביקור הם נוטים להשתמש במשפטים מכווננים ובעלי משמעות ארוכת-טווח אשר יונצחו כראוי ויהיו בבחינת "הציטוט של מחר", וכך לעתים הביקור מונצח אף בבולי דואר. בין בולי הדואר המנציחים ביקורי מנהיגים בינלאומיים בארץ ניתן למנות שורה של בולים המציגים מנהיגים בשעת ביקורם באתרים לזכר השואה.

אובאמה והקשר המשפחתי לשואה

בהיותו מועמד המפלגה הדמוקרטית לנשיאות ארצות הברית, אמר ברק אובאמה בפני חיילים אמריקאים ביום הזיכרון כי הדוד שלו, אשר היה מגויס במלחמת העולם השנייה ונלחם באירופה, לקח חלק בשחרור מחנה ההשמדה אושוויץ וסייע בשחרור הניצולים. למעשה הייתה זאת פליטת פה וטעות היסטורית, מפני שהמחנה שוחרר על ידי כוחות הצבא הסובייטי ולא על ידי האמריקנים, ויום לאחר מכן טרח אובאמה לתקן את דבריו ולחזור בו. אובאמה כנראה אמר את הדברים בתום לב ומזיכרון ילדות עמום, אך הדברים מצאו הד בעיתונות האמריקאית. איש לא התכוון להשתמש כמובן בטעות זאת להנפקת בול לכבודו של אובאמה בהקשר של השואה, אולם ביקורו של הנשיא ביד ושם אשתקד אכן הונצח בגיליון בולאי מרשים מטעם גויאנה. במעמד הביקור שהו נשיא המדינה שמעון פרס וראש הממשלה בנימין נתניהו, יו"ר מועצת "יד ושם" והרב הראשי לשעבר הרב





זיכרון מטעם ישראל וכנראה גם מטעם מדינות אחרות. בגיליונית הבאה מופיעה תמונתו של האפיפיור בנדיקטוס השישה עשר מצולם ליד הכותל המערבי, כפי שהופיע בגיליונית הזיכרון שהנפיקה מדינת הוותיקן. זוהי יודאיקה במיטבה – גם בנופים הישראליים וגם באתר הקדוש של הכותל המערבי. צירוף הסמלים של מנורת ישראל והצלב הנוצרי הוא דוגמה ליחסי יהודים ונוצרים בימים אלו כפי שהשלטונות מבקשים להציג.

ביקורו הצפוי של האפיפיור

השנה צפויה הנפקה חדשה לרגל ביקור האפיפיור פרנציסקוס בישראל אשר נערך ב-25-26 במאי*. ביקוריו בכותל המערבי ובאתרי יד ושם סוקרו בהרחבה, והולידו תמונות רבות עבור הפנתאון הבינלאומי. ביקור זה, כמו קודמו, יביא לאלבומינו בולים וגיליונות

* שתי חותמות שהכינה דואר ישראל לרגל ביקורו ניתן בעמוד 29 (העורך).

ירושלים של זהב

המרכז למכירות פומביות
יודאיקה · עתיקות · אומנות

ייחודיות · מקצועיות · אמינות · הגינות

אנו שמחים לבשר על מכירה מס' 1

שתתקיים לאחר חג הסוכות - תחילת חודש נובמבר 2014

למעוניינים בקטלוג המכירה חינם ובפרטים נא ליצור קשר
בטלפון 02-6455056, 058-7-752-752 או דרך מייל/אתר החברה
jerusalemofgold@gmail.com / www.Jerusalem-ofGold.com



כמו כן אנו מעוניינים בפריטים ובחומר נוסף למכירה זו בנושאים: בולאות, (במיוחד: אוספים, התקופה העותומאנית, שואה ומחנות, מחנות מעצר בריטיים, קק"ל, ועוד) מטבעות, שטרות, אסימונים, אמצעי תשלום, מדליות, אוטוגרפים, מסמכים מקהילות ישראל, הישוב הישן ותולדות הציונות, שואה, חפצי פלשתינה ובצלאל, גלויות, שנות טובות, כרזות, ספרים ישנים, מפות ישנות, תחריטים, אמנות יהודית, תשמישי קדושה, ועוד...

תוויות ביול ניסיוניות – סניף בית הכרם – שגיאות הדפסה

מאת: יעקב כהן

שנופקו במכונות 102048 ו-102056, ללא סימן זה. תוויות אלו היו למעשה מדבקות אותן ניתן לקלף מן הנייר התומך ולהדביק על המכתב. הנייר התומך היה בצבע צהוב ובצבע לבן, בכל שלוש המכונות. סימן ה"ד", שבפועל נראה כקו אופקי, שימש כסמן למרכז ההדפסה.

תוויות ביול ניסיוניות עם תעריף רשום לאירופה, נייר תומך לבן



תוויות ביול ניסיוניות ללא כיתוב וללא ערך, נייר תומך לבן, בלאנק



שגיאות הדפסה

שגיאות הדפסה של תוויות הביול הניסיוניות מבית הכרם הינן נדירות, כיוון שהדפסת התוויות הופסקה בפועל ב-8.8.1991, פחות מחודשיים מיום ההנפקה. עם זאת נמצאו מספר שגיאות של תזוזה בהטבעת הכיתוב ממרכז התווית לאחד הצדדים, ולעיתים אף יותר מצד אחד, וכן שינוי בגודל האותיות. ניתוח שיטתי ואפיון שגיאות ההדפסה מאפשר להתחקות אחר תהליך הטבעת הכיתוב.

1. שינוי בגודל האותיות ותזוזת הכיתוב ימינה – בתמונות הבאות מוצגים שלושה זוגות של תוויות מבית הכרם על נייר תומך צהוב והסימון "ד", ממכונה מספר 102048. בכל שלוש התמונות ניתן לראות כי גודל האותיות והתעריף בתוויות העליונות רגיל, בעוד שבתוויות

ב הודעה לקהל 59/91 מהתאריך 3 ביוני 1991, הודיעה רשות הדואר על מחשוב ניסיוני של סניפי הדואר לצורך הפקת תוויות ביול. בהודעה נוספת שנמסרה ב-17.6.91 נכתב כי התוכנה תופעל לראשונה לניסוי בסניף בית הכרם בירושלים, וכי ההפעלה תבצע על ידי עובדי הדואר בלבד. שלושה אשנבים עמדו לצורך הניסוי, ולכל אשנב הוקצתה מכונה עם מספר סידורי שונה: 102048, 102030 ו-102056. התוויות נשאו את סימן ההיכר "ד" בכל שלוש המכונות, למעט מספר תוויות



זוג תוויות מבית הכרם. בתווית התחתונה, הכיתוב של מספר המכונה ושל התעריף קטנים מהרגיל

זוג תוויות מבית הכרם. בתווית התחתונה, הכיתוב של המספר הסידורי קטן מהרגיל

זוג תוויות מבית הכרם. בתווית התחתונה, הכיתוב של מספר המכונה ושל התעריף גדולים מהרגיל

והאמצעי (מספר מכונה 102048) מודפסות עם "T". התווית התחתונה (מספר מכונה 102056) מודפסת ללא "T".

הכיתוב בתווית העליונה (מכונה 102030) הוטבע עם תזוזה למעלה. הכיתוב בתווית התחתונה (מכונה 102056) הוטבע עם תזוזה למטה. הכיתוב בתווית האמצעית (מכונה 102048) ממורכז.

4. בתמונה הבאה, בה מופיעה מעטפה רשומה מהיום השני להופעת תווית בית הכרם (הוחתמה בחותמת "ירושלים, ו' תמוז תשנ"א, 18/06/91", עם תו דואר רשום "ירושלים 12"), ניתן להבחין בתזוזה למטה של הכיתוב ושל התעריף.

יש לציין כי כל התוויות שנופקו ביום השני להופעה הוטבעו במכונה 102048. ההסבר לתופעה זאת נובע ככל הנראה מעומס הזמנות גבוה, מול מצאי מצומצם של מדפסות. במאמרו על תוויות המסד של בית הכרם, מציין אביתר שלוש כי מספר המדפסות היה קטן יותר ממספר הטרימינלים, וכי ניתן היה להכניס בכל טרימינל את מספרי שלוש המכונות ולהפנות את ההדפסות לכל אחת מהמדפסות הזמינות. בו בעת ניתן היה להזמין הדפסות משני טרימינלים ומשתי מדפסות שונות עבור אותה מכונה*.

עם זאת עדיין קשה למצוא הסבר מניח את הדעת מדוע כל התוויות מהיום השני להופעה כוללות את המספר הסידורי של מכונה 102048.

סיכום

תוויות בית הכרם היוו את הסנונית הראשונה למחשוב אשנבי הדואר. המכירה הפוסקה לאחר זמן קצר, כיוון שרשות הדואר לא הייתה ערה, כנראה, ליישום תקנות UPU (רשות הדואר והמיקום לא צוינו באותיות רומיות, וגם לא נכתב כי דמי הדואר שולמו). תוויות בית הכרם הינן התוויות הראשונות הניסיוניות בסדרת מסד.

התחתונות הן מופיעות בגודל משתנה. יתירה מזאת, בתוויות התחתיות ישנה תזוזה ימינה של הכיתוב.

2. תזוזה של הכיתוב למעלה, למטה וימינה – בתמונות הבאות מוצגות שלוש תוויות מבית הכרם עם נייר תומך צהוב והסימון "T". בתווית שנופקה במכונה מספר 102048 ניתן להבחין בתזוזה של הכיתוב למעלה ולמטה, ובתווית ממכונה 102030 ניתן לזהות בתזוזה הכיתוב ימינה.

תזוזת הדפסה משמעותית של הכיתוב למעלה וימינה. המילה 'ירושלים' הודפסה בחלקה על הנייר התומך. התעריף 0.60 חופף בחלקו למילים "רשות הדואר"

תזוזת הדפסה משמעותית למטה וימינה. התאריך נושק לגבול התחתון של התווית. התעריף חוצה את המסגרת הפנימית

תזוזת הדפסה ימינה על תווית ממכונה 102030. הכיתוב נושק לגבול הימני של התווית

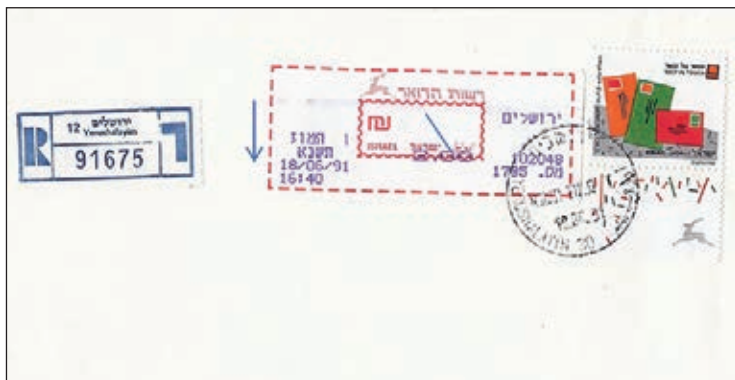


3. תזוזת הכיתוב למעלה ולמטה – בתמונות הבאות מובאות שלוש תוויות מבית הכרם עם נייר תומך צהוב, אשר נופקו בשלוש המכונות שפעלו. התוויות נושאות את הערך הגבוה ביותר שניתן להנפיק – 99.99 ש"ח. התווית העליונה (שנופקה במכונה מספר 102030)

תזוזה למעלה של הכיתוב והתעריף

כיתוב ותעריף ממורכזים

תזוזה למטה ושמאלה של הכיתוב והתעריף



* Evyatar Chelouche, "Massad Labels: "Forerunners" and Experimental Issues – Addendum", Israel Massad Labels – an Israeli Philatelic History Web-Site (http://www.reocities.com/israel_massad/Reports/Beit_Hakerem_Addendum.htm).



חדש על מדפי הספרייה

מאת: לילך גלעד

את סמל צה"ל – האת והחרב, ראשי התיבות ד"צ ומספר היחידה – אלה נכנסו לשימוש בשנת 1954.

בכוונת מחברי הספר היה לאתר את היחידות שמספריהן מופיעים בחותמות, ללמוד עליהם פרטים נוספים וליצור רשימה שתהווה בסיס למחקר עתידי. ואכן טבלה כזאת המכילה 2744 רשומות חותמת את הספר. בטבלה ארבע עמודות: ד"צ, גדוד/הטיבה, שם היחידה ומידע נוסף.

לצערנו, ואף המחברים מצרים על כך, מתוך רשימת המספרים (ולא ברור בכלל אם קציני הדואר הקצו את כל המספרים הללו) יש מידע מלא או חלקי רק לגבי קצת יותר מ-400 מספרי דואר צבאי. ניתן לייחס את לקות האינפורמציה גם לטעמים של ביטחון שדה וגם למדיניות והתנהלות פנימית של מערכות הדואר הצבאיות. המחברים מקווים שבעקבות פרסום הספר ובייחוד חשיפת טבלת החותמות יתווסף מידע חדש, שיאפשר להם להוציא לאור בעתיד גרסה מורחבת יותר ומעודכנת. טבלת מחירים מעודכנת (בשקלים) משלימה את הכתוב.

S. Harris Rosenberg & Harris Wolman 2012, *A Catalogue of Israel's Triangular Military Unit Handstamps*. Society of Israel Philatelists. 42 pages. Paperback.

0. הריס רוזנברג והריס וולמן, קטלוג חותמות המשולש הידניות של יחידות הדואר הצבאי. אגודת אספני בולי ישראל ניו יורק, 2012. 42 עמודים, כריכה רכה, איורים צבעוניים.

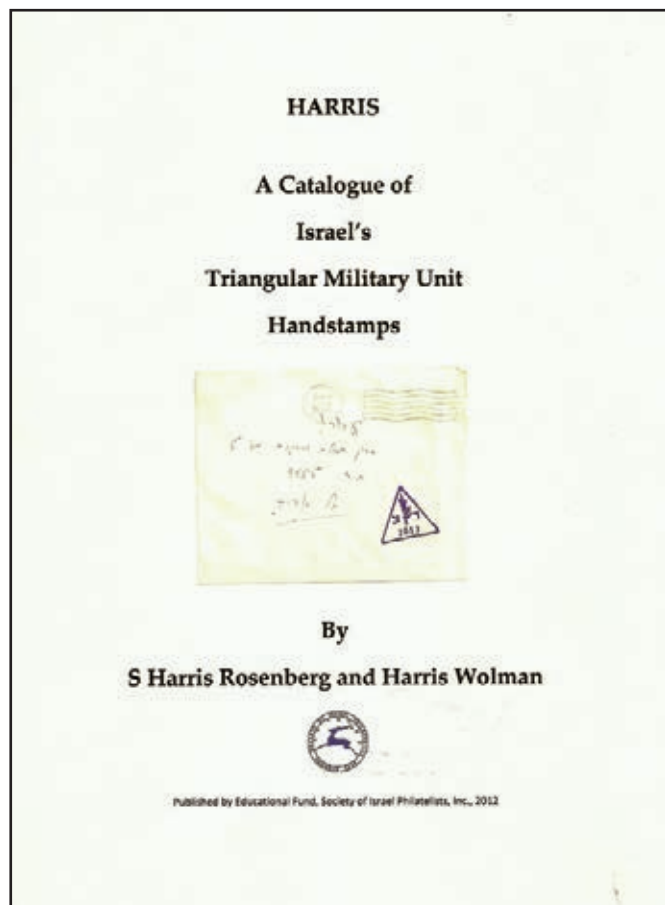


ותמות הד"צ המשולשות, המציפות אצל רבים מאיתנו רסיסי זיכרון משירות צבאי מרוחק, התכתביות עם בני הבית וקריאה למילואים – עומדות במרכזו של המחקר בולאי המוצג בספר.

בניגוד למערכות הדואר האזרחיות, דברי הדואר הנשלחים מהיחידות הצבאיות, פטורים מתשלום ובתקופות מסוימות אף ניתן להבחין ששלטונות הצבא מנצלים את המדיה הדוארית לתעמולה והעברת מסרים.

כענף מחקר מכובד בתחום תולדות הדואר, מקובל לאסוף את המעטפות השלמות שנשלחו מדואר צבאי. למרות חוסר השימוש בבולים – החותמות, מדבקות הצנזורה, התאריכים ולפעמים סימונים נוספים – מהווים כר נרחב למחקר ולהשלמת התמונה.

המחברים עוקבים אחר החותמות המשולשות משנותיה הראשונות של המדינה, כאשר אז הוטבעה בחותמת המילה כבא (ראשי תיבות – כוחות ביטחון ארציים), אך לא הייתה עדין אחידות בצורתה. חותמת הד"צ המוכרת לנו כיום, המורכבת ממשולש התוחם



NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
Ask about special low vendor commission rates.

P.O.Box 8101 — TRENTON NJ 08650 USA
E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET
Phone: 609-456-9508

חברת חדשה בסדרת "תולדות הדואר של ארץ ישראל"



חברת חדשה בסדרת "תולדות הדואר של ארץ ישראל" (Holy Land Postal History; חוברת 126-127, אביב 2014) רואה אור בימים האחרונים. הכרך החדש כולל בחובו שישה מאמרים. בין היתר, סיקור תהליך העברת הדואר הצבאי המוטס לירושלים הנצורה במלחמת השחרור, וכן גילויים חדשים של מעטפות משירות הדואר המדברי היבשתי שספקה חברת האחים נאירן (Nairn). פילוח הפריטים לטיפוסים שונים והצגתם השיטתית מרחיבים את היריעה בהבנת מתווה העברת המכתבים היבשתי חיפה-בגדאד.

כמחצית מהמאמרים עוסקים בתחום הקדם-בולאי. באחד מהם נידונה מחדש מהימנותה של הקביעה כי מקור המכתבים הוונציאנים מ-1458/9 הוא אשקלון, תוך הצגת כללי מפתח למניעת שגיאות בזיהוי מקור המכתבים. מאמר נוסף דן במכתביו של נפוליאון ממסע הכיבוש של ארץ ישראל בשנת 1799. במהלך שהותם בארץ כתבו נפוליאון ושניים ממצביאיו הבכירים מספר מכתבים ביפו, ירושלים, עכו ועזה, וביניהם מכתבו הנודע של נפוליאון לאומה היהודית, בו מובאת הערכה לכושר שרידותם ואמונתם העיקשת של היהודים לשוב לארץ אבותם, וקריאה לשיבתם לארץ ישראל.

הכרך הנוכחי כולל מדור חדש, להצגת פריטים פילטליים יוצאי דופן מארץ הקודש. המדור הראשון פותח במעטפה שנשלחה מירושלים לווניה בשנת 1865. המעטפה מבוללת בתשעה בולים אוסטריים וחתומה בחותמת של כולל "שומרי החומות" בירושלים, כחלק מחליפת מכתבים שניהלו אנשי היישוב הישן, אשר התבססו על חלוקת הכספים של יהודים חרדים מארצות אירופה, עם פטרוניהם (המעטפה מופיעה בעמוד השער).



ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M



נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:
Exclusive Agency in Israel of LINDER
חבר באגודות: I.S.D.A. — I.F.S.D.A.

<http://www.romanoauctions.com>
Email: romano@stampcircuit.com

טל./פקס 972-3-5282790

*** חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם,
מדינת ישראל, אוטוגרפים.
חו"ל: אירופה, אסיה, אוספים,
סדרות בודדות מכל התקופות.
נומיסמטיקה: מטבעות, שטרות מנדט,
ישראל והעולם.

מעונינים בחומר בולאי
ללקוחותינו בארץ ובחו"ל.

כתובתינו: דיזינגוף סנטר - תל אביב -

ת"ד 23274 תל אביב 61231

שעות פתיחה: א'-ה' 9.30-20.00 -

ו' 9.30-13.30

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות: מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום עם שובל, חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, חתום בלי שובל).

23/6/2014

שער פלמר, חיפה
Palmer Gate, Haifa



2310	9.60 ₪	19.20 ₪	19.20 ₪	19.20 ₪	4.80 ₪
כו"ר		21.20 ₪			

5/6/2014

הנפקה משותפת ישראל תאילנד – 60 שנות ידידות
Israel Thailand Joint Issue – 60 Years of Friendship



2309	3.10 ₪	6.20 ₪	6.20 ₪	6.20 ₪	6.20 ₪	1.55 ₪
כו"ר		8.20 ₪				

23/6/2014

דו-חיים בישראל
Amphibians in Israel



2313	2.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	1 ₪
2314	2.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	1 ₪
2315	2.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	1 ₪
2316	2.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	4.00 ₪	1 ₪
סדרה	8.00 ₪	16.00 ₪	16.00 ₪	16.00 ₪	4 ₪
כו"ר		18.00 ₪			

* גליון חריג של 8 בולים

23/6/2014

נשים פורצות דרך – שרה לוי-תנאי, אסתר ראב
Pioneering Women – Sara Levi-Tanai, Esther Raab



2311	6.00 ₪	12.00 ₪	12.00 ₪	12.00 ₪	12.00 ₪	3.00 ₪
2312	10.00 ₪	20.00 ₪	20.00 ₪	20.00 ₪	20.00 ₪	5.00 ₪
סדרה	16.00 ₪	32.00 ₪	32.00 ₪	32.20 ₪	32.00 ₪	8.00 ₪
כו"ר		34.00 ₪				

תזיות ביול

23/6/2014

טורפים ממשפחת הסמוריים - גרית הדבש
Weasels and Related Species – Honey Badger



79	2.00 ₪	7.00 ₪
----	--------	--------

26/5/2014

האפיפיור פרנציסקוס בארץ הקודש
The Visit of Pope Francis



תב	7.00 ₪	2.00 ₪	78
----	--------	--------	----



5/6/2014
חותמת יום הופעה
ישראל-תאילנד
60 שנות ידידות



26/5/2014
חותמת יום הופעה
האפיפיור פרנציסקוס
בארץ הקודש



25/5/2014
חותמת אירוע
האפיפיור פרנציסקוס
בארץ הקודש



19/5/2014
חותמת אירוע
מכבי אלקטרה
תל-אביב
אלופת אירופה
בכדורסל



15/5/2014
חותמת אירוע
שנת היובל ליער פאול
האריס לשלום



23/6/2014
חותמת יום הופעה
דו-חיים בישראל



23/6/2014
חותמת יום הופעה
נשים פורצות דרך
אסתר ראב



23/6/2014
חותמת יום הופעה
נשים פורצות דרך
שרה לוי-תנאי



17/6/2014
חותמת אירוע
המכללה האקדמית
בוינגייט – 70 שנה



8/6/2014
חותמת אירוע
50 שנה לקרן
רוטשילד קיסריה



5/8/2014
חותמת אירוע
יריד הבולים דיזנגוף סנטר
אוגוסט 2014



1/7/2014
חותמת אירוע
יריד הבולים דיזנגוף סנטר
יולי 2014



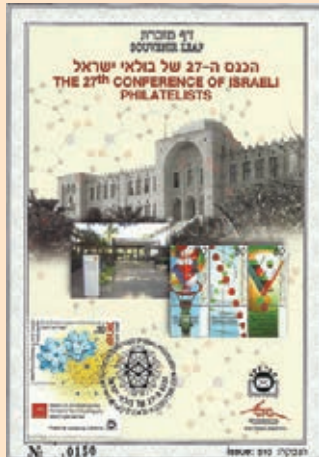
23/6/2014
חותמת יום הופעה
גירת הדבש



23/6/2014
חותמת יום הופעה
שער פלמרי, חיפה

ניתן לרכוש במשרדי התאחדות בולאי ישראל

**תשלום במזומן, בהמחאות אישיות,
בהמחאות דואר או ב־PAYPAL.
לא מקבלים תשלום בכרטיסי אשראי.
נא להוסיף דמי משלוח.**



1. קטלוג בולי ישראל 1948-2012 – 40 ₪ (35 ₪ לחברי הב"י).
2. הגדה בולאית לפסח – מהדורה ב' – 40 ₪ (35 ₪ לחברי הב"י).
3. ספרות באנגלית של תולדות הדואר בתקופת המעבר בישראל, 1948:
 - א. כרך II – חלק 1 – Jerusalem and Safad – 200 ₪ (180 ₪ לחברי הב"י).
 - ב. כרך II – חלק 2 – Nahariya, Rishon Le Zion, etc – 220 ₪ (200 ₪ לחברי הב"י).
 - ג. כרך III – Israel Foreign Postal Links – 100 ₪ (80 ₪ לחברי הב"י).
4. חוברת "תולדות הדואר של ארץ ישראל" באנגלית:
 - א. HPLH 119-120
 - ב. HPLH 121-122
 - ג. HPLH 123-124
 - ד. HPLH 125
 - ה. HPLH 126-127
 מחיר כל חוברת 90 ₪, לחברי הב"י 20 ₪ בלבד
5. דפי מזכרת המופקים על ידינו לרגל תערוכות בולים וכנסים שנתיים, ראו דוגמאות בצדי המודעה – 60 ₪ (55 ₪ לחברי הב"י).
6. חוברות קודמות של "שביל" – 5 ₪ לחוברת, כאשר חוברת מס' 1 – 50 ₪.
7. עודפי ספרות מהספרייה – קטלוגים "מיכל" מהדורה או שנים אחרות, בולאות ארץ ישראל במצב טוב, קטלוגים של מכירות פומביות של אוספים מפורסמים, קטלוגים של תערוכות קודמות בארץ, חוברות מחול'ל וכד', הכל במחירים נוחים.

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה, נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל. ניתן לעשות הזמנה בדאר. סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

*** אטלס בולאי ***
 מזהה בולים
חדש ב- בית טוב
 אינדקס נושאים לאספנים תמטיים
 האתר: www.bait-tov.com ימצא בשבילך את הסדרה החסרה לך בכל נושא
 - כנס לאתר, יעבור לעברית ולחיצה על דגל ישראל
 - לחץ אינדקס נושאים ובחר נושא מחרשימה
 - בנוסף בחר מחרשימה יישובי ישראל את היישוב שלך ותופיע
 ת.ד. 2278 בת-ים 60121 טל/פקס: 03-5638313
 בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות, בולי ישראל, חותמות, אלבומים

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה, הופיע מחירון בולי ישראל 2013 בולי הרשות הפלסטינאית

מבצע:
מנורת פוספור לבולי ישראל – 150 ש"ח

יבוא אלבומי IMPORTA והוויד
רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871
טלפון סלולארי: 054-5390225; אימייל: giladistamps@gmail.com

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים, דרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים

נציג בלעדי של DAVO-MICHEL
אלנבי 94 תל-אביב (במתחם)
טל: 03-5605430; פקס: 03-5605755
email: stamps.center@gmail.com

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה

לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-18:30 (ללא תשלום)

השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות – לחברי ההתאחדות. עיון במקום – לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',

טל: 03-6295547

למכירה

ניתן לרכוש עותקים קודמים של "שובל" במחיר של 5 ש"ח האחד + דמי משלוח.

(גיליון מספר 1 – 50 ש"ח. מספר גיליונות אינם יותר במלאי)

בולי מידן ראובן

קונה ומוכר בולים בולי ישראל, שנתונים, תוויות קלוסנדרוף, סימה ובולי זרחן שונים

טל נייד: 052-8301265

אליק רינק

בולים ומטבעות

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,

טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,

מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים – ישראל וחו"ל – מכירה, קניה, הערכה מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,

טל/פקס. 03-5251552,

דוא"ל: motib51@smile.net.il

אוספים – איתן בר-ארז

הערכה ושמאות, תיווך ומכירה פומבית של אוספים באינטרנט, קניה ומכירה לפרטיים

סניף ירושלים: בניין כלל חנות 325, רח' יפו 97 י"ם, טל: 02-6259638

פתח-תקווה: ברנדה 58 פ"ת, טל: 03-9337024

נייד: 052-5974151



Moshe Aharon Awad

Mobile: 972523315322

Telephone: 97237301142

moshe.aharon39@gmail.com

American Philatelist Member No. 220304
 Member of Association of Israeli Dealers <http://www.delcampe.net/stores/awad>

Selling and buying Israeli stamps, year collections, special covers and sheets, generic covers and sheets, Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves, and souvenir leaves.

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.

רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231

טל: 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145

Email: info@bwsegal.com

מבט להנפקות חודש ספטמבר

בתשיעי בספטמבר יופיעו ארבע הנפקות חדשות

בולי מועדים התשע"ה

הסדרה המסורתית של בולי המועדים תכלול השנה שלושה בולים המוקדשים לדגלי חג שמחת תורה. דגלים אלו היו חלק מהפולקלור העממי בקהילות אשכנז שנועד לעורר את חיבתם של הילדים לחג שמחת התורה.

במרוצת השנים עוצבו דגלים בעלי מוטיבים ציוניים וסמלים תנ"כיים המסמלים את שיבת ציון המתחדשת, ובגלגול מאוחר יותר אף סמלים המציגים את חיילי צה"ל נושאים ספרי תורה, לאחר ניצחון מלחמת ששת הימים, כפי שניתן לראות בבולים.



יובל שנים "כנר על הגג"

סדרה נוספת הוקדשה ליובל החמישים של המחזה היהודי הנודע "כנר על הגג". עלילת המחזה – המקפלת בחובה רגשות של חום אנושי והומור מושחז – הקנתה לו מוניטין רב. שלושת בולי הסדרה צוירו על ידי השחקן חיים טופול, שנועד בדמותו של "טוביה החולב", גיבור המחזה.



תל אביב – עיר עולם

בול נוסף הוקדש לעיר תל אביב, בעקבות ההחלטה לזהותה כ"עיר עולם". את ההחלטה יזמה ממשלת ישראל בשיתוף עיריית תל אביב וגורמים עסקיים בעיר, במטרה לפתוח אשנב בינלאומי לצורך קידומה ומשיכת מקורות השפעה בינלאומיים עבורה.



ד"ר בנימין זאב פון וייזל

כמו כן יונפק בול המוקדש לדמותו של ד"ר בנימין זאב פון וייזל, ממייסדי התנועה הרוויזיוניסטית וממובילי הבולטים של המאבק על הארץ. דמותו של ד"ר וייזר – רופא שהיה אוחז בעט ועיתונאי בעל שם ועם זאת גם חגור בנשק וקצין מעוטר – הפכו אותו לסמל ולמופת בקרב חניכי התנועה הציונית.

